Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Bang, Balthasar.; af Forfatteren til Miskjendelsen [i.e. Balthasar Bang].
Titel | Title:	Den overvundne Stolthed : et originalt Skuespil i fire Acter
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : trykt hos Boas Brünnich, 1799
Fysiske størrelse | Physical extent:	135 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

55, - 29.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020101068

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Den overvundne Stolthed.

Et

originalt Skuespil

i

fire Acter.

Af

Forfatteren til Miskjendelsen.

Kjöbenhavn 1799.

Trykt hos Boas Brünnich,

i Fortunstræde No. 236.

Perſonerne:

Grev Hartner.
Grevinde Hartner.
Emilie, deres Datter.
Karl, deres Sön.
Anton Möller, en fattig Student.
Grev Glaismodt.
Madamme Vildert, Möllers Vertinde.
Kriſtoffer, Grevens Ridefoged.
Jan, Grevens Tjener.
Johan, Grevens Gaardskarl.
Karl, Vertindens Sön.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Förſte Act.

Anton Möllers Værelſe.

Förſte Scene.

Man hörer en Klokke ſlaae 8.

Möller (allene, tæller).

6, 7, 8, (ſukker) det var 8 den nu ſlog. Oh! at denne Klokke ringede mig ned i min Grav, at det var ſidſte Gang den ſlog ſaaledes for mig, at jeg aldrig, aldrig mere hörte denne ſörgelige Lyd, der kuns minder mig om at jeg har Kummer, kuns minder mig om at jeg lider, og at diſſe Lidelſer förſt ende ſig med mig i Graven. (Grunder). Store Verden, hvori der dog ikke er et eneſte Huſ, hvor man kan undflye ſin Skjæbne; velgjörende Jord, gid jeg ſnart maatte ſkjule mig i dit Skjöd, gid jeg

ſnart maatte ſættes ned i den lille Kiſte, der for evig vil gjemme mig og min Kummer; förſt inden for diſſe fire Bræder faaer dette Hjerte Roe.

Anden Scene.

Möller. Vertinden.

Vertinden (forlegen).

God Morgen Hr. Möller.

Möller.

Tak Moder.

Vertinden.

Befaler De ikke lidt at drikke, lidt Thevand, lidt varmt Mælk.

Möller.

I de 5 Aar jeg har boet her, har jeg jo drukket koldt Vand hver Morgen, hvorfor ſkulde jeg da juſt i Dag drikke Thee?

Vertinden.

Ih jo, jeg meente fordi, ja jeg veed men ſelv ikke hvorfor. (Man hörer En kalde) Min Mand vil tale med mig hörer jeg, jeg faaer altſaa at gaae. (Gaaer).

Tredie Scene.

Möller (allene, læſer af en Bog).

Vær dydig, ærlig og god. Fornærm ingen, og gjör ſaa meget godt ſom Du kan (læg-

ger Bogen ned). Rigtig, være ærlig, dydig og god, og aldrig ſkade, og aldrig fornærme nogen, — ih nu, om du da ikke er munter og glad, om Fryd ikke altid ſtraaler ud af dit Öje, om Smiil ikke altid aabner dine Læber, o Anton! ſaa herſker der dog ſtedſe Fred i dit Hjerte, og det en Fred, ſom du ikke vilde bortbytte med al Verdens Rigdomme, ſom intet uden den viſſe Overbeviisning om at du har opfyldt dine Pligter og handlet rigtigt kan forſkaffe dig, ſom er uafhængig af Tidens og Förſternes Luner, og ſom aldrig forlader dig, end ikke i Graven. Ak Emilie, den ſamler os; dette er mit gladeſte, men ogſaa mit tryggeſte Haab.

Fjerde Scene.

Möller. Vertinden.

Vertinden.

Befaler De Frokoſt?

Möller.

Nej.

Vertinden.

Slet intet?

Möller.

Nej.

Vertinden.

Det er meget koldt i Dag.

Möller.

Saa?

Vertinden.

Vinden er nordlig og ſkarp.

Möller.

Det veed jeg.

Vertinden.

Hr. Möller!

Möller.

Ja Moder.

Vertinden.

Der er noget jeg ſaa gjerne vilde ſige Dem.

Möller (gaaer hen til hende).

Men ſaa ſiig det da, jeg ſkræmmer dog viſt ingen?

Vertinden.

Ih, Gud forlade Dem, det ſiger jeg jo heller ikke.

Möller (trykker hendes Haand).

Kom da frem med det, hun veed, at derſom der er nogen Ting, hvori jeg kan hjelpe, gjör jeg det ſaa gjerne.

Vertinden.

Det veed jeg, og juſt fordi jeg veed det, vilde jeg ſaa nödig være paatrængende.

Möller.

Det er da den Tillid, det er den Fortrolighed man har til mig; jeg havde ventet at hun kjendte mig bedre.

Vertinden.

Aa Hr. Möller, havde De vidſt hvor krænkende det er for et følende Hjerte at trygle, og at juſt naar man trænger höjſt er det allervanſkeligſt at bede om Hjelp, De havde da ſikkert ſkaanet mig for diſſe Bebrejdelſer. Man kommer een Gang, man kommer en anden Gang, man faaer begge Gange, tilſidſt krymper man ſig, og Menneſket föler dog altid at han ikke er ſkabt til at tigge.

Möller.

Det er ſandt, jeg vil aldrig nægte at det er tungt at trænge, og viſt nok endnu tungere at bede om Hjelp; dog jeg — jeg havde fordret mere Tillid.

Vertinden.

Den fortjente De ogſaa, men jeg beſværger Dem, at jeg næſten hellere vilde gaae om at betle for hver Mands Dör, end anmode Dem om Hjelp, for De har ſaa ofte för hjulpet os, at jeg ikke kan tænke derpaa uden det klare Vand ſtrax kommer mig i Öjnene. Huſker De, da De ſolgte alle deres Böger, deres Klæder og det lille Uhr, for at redde os fra Hunger, da De . . .

Möller.

Det er vores Pligt, derfor ere vi her.

Vertinden.

At tage alt fra ſig ſelv, at beröve ſig endogſaa de nödvendigſte Beqvemmeligheder er meer end Pligt.

Möller.

Naa, godt, godt, ſiig mig blot hvad det var hun vilde.

Vertinden.

Nu vel da. Min Mand er ſyg, ſom De veed, har været ſyg over i 6 Uger og i al den Tid ikke har kundet arbejdet; hidindtil have vi dog ſaa ſkikkelig hjulpet os frem, men i Dag, Gud ſee i Naade til os, i Dag have vi ikke et tört Stykke Bröd at ſtoppe i vor Mund. Jeg ſyer, jeg ſpinder nok, men ikke kan det forſlaae.

Möller.

Og hun kjender ellers ingen anden, der kan eller vil laane hende?

Vertinden.

Ingen, aldeles ingen. Vor ældſte Datter tjener rigtigt nok hos et fornemt Herſkab, og kunde vel ogſaa gjerne laane os; men Forældrene at tigge hos deres egne Börn, fy, det kan jeg ikke, hellere ſulte. — Nu meente jeg, om Hr. Möller vilde laane os to Mark til Smör og Bröd.

Möller (ſukkende).

Jeg har dem ikke.

Vertinden.

Herre Gud, blot een Mark da, ſaa faae vi i Dag nöjes med det uden Smör.

Möller.

Ved Gud, Moer, jeg ejer den ikke.

Vertinden.

Tilgiv mig, og vær overbeviiſt om, at intet uden den haardeſte Nöd bragte mig til denne Driſtighed; Gud lönne Dem, fordi De ſaa ofte för har hjulpet os. Kunde De, jeg veed det, De vilde gjerne. Ak! min ſyge Mand og mine ſtakkels Smaae (gaaer langſom ud).

Femte Scene.

Möllen (allene).

Stakkels Smaae, Iſkulde mangle en tör Smule Bröd at ſtoppe i Eders Mund, mangle? ha Menneſke, hvor er denne Storhed Du praler ſaa meget af, naar Du blot i en Dag ikke kan redde 5 af dine Medmenneſker fra at ſulte ihjel — kan? ikke ſkulde kunne, naar man vil? Anton, Anton du drömmer. (Kalder ud) Moer.

Sjette Scene.

Möller. Vertinden.

Möller.

Taarene ſtaae hende jo i Öjnene?

Vertinden.

Jeg har ikke Aarſag til at ſmile.

Möller.

Men heller ikke til at græde.

Vertinden.

Oh Hr. Möller, de skulde see mine Börn, see dem favne mine Knæe, höre dem hungrige raabe: Moder, Moder, Bröd, og De vilde selv ikke kunne bare Dem for Graad.

Möller (river sit Silketörklæde af Halsen).

See der, det er nok til Bröd i Dag, i Morgen er Maaneden ude.

Vertinden.

Deres Törklæde, det sidste de har; nej Hr. Möller, det gjör jeg ikke.

Möller.

I Morgen er Maaneden ude, siger jeg hende.

Vertinden.

I Dag rive Törklædet af Halsen paa Dem, og i Morgen tage de Penge, som De saa suurt maa fortjene ved at læse med Börnene her omme i Skolen; nej Hr. Möller, det kan jeg ikke.

Möller.

Naa saa tag det dog, gjör mig nu ikke vred, hun veed at jeg mener det.

Vertinden (tager det).

I Guds Navn da; Tak, mange Tak.

Möller.

Naar hun har kjöbt Brödet, send mig saa et Par Stykker herind, og et Glas koldt Vand — vil hun?

Vertinden.

Du gode Gud, om jeg vil; hvor kunde De gjöre mig saadant et Spörgsmaal? (græder).

Möller.

Græd nu ikke, andres Taarer bringe ogsaa mine til at flyde.

Vertinden.

Tilgiv mit Hjerte disse Taarer, Taknemmelighed er deres Aarsag, og de blive sikkert ogsaa den eneste Tak jeg kan give Dem.

Möller.

Gode Kone, jeg forlanger ingen Tak.

Vertinden.

Det veed jeg; men det er dog saa godt, naar man kan takke og græde; Hjertet bliver da saa lettet, og man bilder sig ordentlig ind, at man betaler hvad man skylder, som om Taarer kunne betale Guld.

Möller.

O Moer, der gaaer meget Guld paa en af disse Taarer.

Vertinden.

Ja Möller, for et Hjerte som Deres, ellers vist ikke, (vil gaae).

Möller.

Förend hun gaaer ud efter Brödet, saa skik mig den lille Karl herind, jeg vil herefter læse med ham 2 Timer hver Dag.

Vertinden.

Besynderligt, hvor den Dreng han kunde spaae.

Möller.

Spaae? hvorledes det?

Vertinden.

I Morges da jeg stod op, kom han hen til mig; Moer, sagde han, jeg er saa sulten, giv mig et Stykke Mad. Næsten skamfuld svarede jeg ham: Barn, jeg har intet. O gode Moder, raabte Drengen, og sprang i Vejret af Glæde, lad Du mig bare komme ind hos Möller, saa skal Du see jeg skal faae ligesaa meget vi kan spise.

Möller.

Seer hun, Barnet kjendte mig bedre, det havde mere Tillid til mit Hjerte.

Vertinden.

Tilgiv mig denne Gang, herefter skal jeg stræbe at ligne mit Barn (gaaer).

Syvende Scene.

Möller (allene).

Gode, ejegode Kone, ömme Moder, Du fortjente at være lykkeligere, Du var vist en bedre Skjæbne værdig, men Ak! heller ikke det blev dit Lod i Verden. (Sukker) Gud! Uskjönsomme, hvad gjör Du? hvorfor dette Suk? Anton, glem ikke at Taknemmelighed er en Dyd. Alle-

rede i Dag har Du aftörret Graaden af 5 Menneſkers Kinder, og den Bön, ſom diſſes lidende Hjerter haablöſe i Morges udſendte til Gud om Bröd, har Du opfyldt. O Gud, lad hver en Fölelſe i min Sjæl være din Tak; dog denne Fryd er for ſtor til at nydes ene, med Karl, med Emilie ſkulde den deles. — Skjæbne, hvorfor maa det ikke være ſaaledes?

Ottende Scene.

Möller og den lille Karl.

Karl.

God Morgen Möller, Moer ſagde at jeg gjerne maatte gaae ind til Dig.

Möller.

Ja viſt maa Du, min gode Dreng, kom herhid, ſæt Dig paa mit Skjöd, ſaadan; holder Du nu ogſaa ret noget af mig.

Karl.

Ja, naar jeg bare tör for Moer.

Möller.

Hvilken Snak, hvorfor tör Du ikke?

Karl.

Jo, for dem jeg holder af, dem ſkal jeg kyſſe og klappe, og det ſiger Moer jeg ikke maa gjöre ved Dig, for det er at være næsviis og uartig.

Möller.

Hvor kan det kaldes at være uartig, at Du holder af mig?

Karl.

Ja det veed jeg ikke, det maa Du selv spörge Moer om, det tör jeg ikke? for naar jeg vilde spörge hende om saadant noget, saa blev jeg jo uartig, og uartig vil jeg ikke være.

Möller.

Det var Ret, uartig maa Du aldrig være.

Karl.

Det er jeg saamen heller ikke, for Fader siger altid, Karl er den bedste.

Möller (kysser ham).

Ja vist, ja vist er Karl den bedste.

Karl (tager den Frakke, der hænger paa Stolen).

Ah! hvilken rar Frakke, er det Din?

Möller.

Ja det er, vilde Du gjerne have den?

Karl.

Ja, det troer jeg.

Möller.

Hvad vilde Du gjöre med den?

Karl.

Jeg vilde give Fader den, för nu begynder han at komme sig, men han kan saamen ikke staae op.

Möller.

Kan han ikke staae op?

Karl.

Stakkels Fader vilde op og arbejde i Morges Kl. 6, men saa kunde han ikke.

Möller.

Hvorfor ikke?

Karl.

Ja det tör jeg ikke sige Dig.

Möller.

Naa, siig mig det nu Karl!

Karl.

Jeg vil nok, men Du maa love mig, at Du ikke vil sige det igjen til Moder.

Möller.

Det lover jeg Dig.

Karl (hvidsker sagte).

Fader har ingen Klæder.

Möller.

Du maa give ham denne Frakke.

Karl.

Nej, det tör jeg ikke, saa bliver Moder vred.

Möller.

Slaaer hun Dig saa?

Karl.

Moer har aldrig slaaet mig endnu, men hun skjæuder, og saa græder Karl.

Möller.

Men Frakken er jo min, og naar jeg nu giver Dig den, kan Moder ikke blive vred.

Karl.

Du har Ret, det kan hun heller ikke. Stakkels Fader, hvor vil han blive glad. Naa Möller, nu skal jeg da ogsaa ret bede for Dig i Aften.

Möller.

For mig? til hvem?

Karl.

Til vor Herre. For hver Aften, naar vi gaae i Seng, saa bede Fader, Moder og jeg for alle gode Mennesker, og den förste vi bede for er for Dig. Og saa, naar jeg har foldet mine smaae Hænder sammen, og læst den Bön, som min Moder har lært mig, saa kalder Fader mig hen til sig, kysser mig ret hjertelig, og saa faaer jeg Lov at ligge den hele Nat imellem Fader og Moder.

Möller.

Söde Dreng, Gud velsigne Dig, gaae ind med Frakken til Fader, gaae min Dreng, gaae.

Karl.

Far vel Du, (löber bort).

Niende Scene.

Möller (allene).

Almægtige Gud, hvilket Barn, det eeneste troer jeg paa den hele Jord, der endnu er uskyl-

dig og god, der aldrig har anvendt en eneſte Tanke, en eneſte Sekund i hele ſit Liv til at fornærme nogen. O Menneſke! Menneſke! hvorfor er du ikke, hvad du dog ſaa godt kunde være? hvorfor er du ikke hvad Gud ſkabte dig til? — Men Fordomme, Grimaſſer og hvad man i de ſtore Cirkler kalder Levemaade, have ſaa ganſke udryddet denne jævne, ſimple, ærlige Natur. Den aabne og frie kaldes en Tölper, den gode, ömme, medlidende, en Hykler, og Hykleren et Menneſke af fiin Opdragelſe. O Tempora, o Mores.

Tiende Scene.

Möller. Vertinden.

Vertinden (bærer Bröd og Vand).

See her er hele Frokoſten; ſandt, det er ikke af de lækkre Retter, men med et ſundt Legeme og et redeligt Hjerte glider det nok ned, tænker jeg, (ſætter Maden og gaaer).

Ellevte Scene.

Möller (allene).

Kuns Bröd, kuns Vand, Förſte, kunde Du kikke ned fra Din Throne og ſee i mit Hjerte, o hvor vilde Du da misunde mig, hvor gjerne vilde Du ikke bortbytte Din Flaſke Champagne for et

eeneſte Glas, for een eeneſte Draabe af dette Vand. Ak Emilie, Karl, hvorfor maa diſſe Draaber ikke deles med Eder? hvorfor nægter Skjæbnen Eder de Brödſtumper I faa gjerne bortbyttede med diſſe mange Overflödigheder. Kuns et Stykke Bröd, gruſomme Skjæbne.

Tolvte Scene.

Möller. Johan (ſeer ſig nöje om).

Möller.

Hvad godt, min Ven?

Johan.

Om Forladelſe, jeg gaaer nok fejl.

Möller.

Med hvem ſkulde han tale?

Johan.

Med en Student, der hedder Möller, jeg har et Brev til ham.

Möller.

Jo, det er rigtig nok her, fra hvem er han?

Johan.

Fra den unge Grev Hartner.

Möller (rejſer ſig hurtig op).

Hartner? Karl Hartner? (tager hans Haand) Johan, kjender Du mig ikke mere?

Johan.

Ih Hr. Möller; Herre Gud hvor De har forandret dem.

Möller.

Saa, hvordan da?

Johan.

De har ſkjæmmet Dem, er blevet ſaa gammel; havde jeg mödt Dem paa Gaden, jeg havde mænd ikke kjendt Dem.

Möller.

Hm. Naa hvordan gaaer det hjemme, hvordan lever Du, kjære Johan.

Johan.

Tak, jeg ſiger Tak, aa jo, ſaa alt ved det gamle.

Möller.

Ere De alle friſke?

Johan.

Greven, Grevinden og den unge Greve, ere Gud ſkee Tak raſke, men med Frökenen er det kuns daarligt, hun har været ſyg, ſnart lige ſiden De tog hjemme fra.

Möller.

Frökenen? ſyg?

Johan.

Ja hun har Skam været meget ſyg, det er baade viſt og ſandt hun har, og alle de Doctere, ſom jeg nu kan troe at Greven holder til hende, hjelpe min Sjæl og Gud aldrig et Gran. Altid græder hun, og ſaa bliver hun nok ogſaa forkjölet

der nede i Haven ved Eegetræerne. — For lige fra Solen ſtaaer op og til den daler ſidder hun der.

Möller.

Under Eegetræerne?

Johan.

Ih ja, der nede ved Dammen; kan De ikke nok huſke, der hvor De holdt ſaa meget af at ſidde.

Möller.

Oh jo viſt kan jeg.

Johan.

Hillemænd! Klokken er mange, og jeg ſtaaer her og ſladdrer; vilde De give mig Svar paa Brevet?

Möller (læſer Brevet). (Grunder).

Hils og ſiig, at jeg ſkal komme i næſte Uge.

Johan.

I næſte Uge förſt, og min Herre meente at De kom nok i Dag. Vejen er jo ikke ſaa lang; det er her i den ſtore röde Gaard, i ſamme Gade.

Möller.

Hvad? boer Hartners her i Byen?

Johan.

Ja, Herſkabet kom ind i Gaar Aftes.

Möller.

Saa kommer jeg inden to Timer.

Johan.

Hille, hvor vil min Herre blive glad, naar han nu faaer at höre at De kommer. Far vel Hr. Möller, far vel og lev vel. (Gaaer).

Trettende Scene.

Möller (allene).

Retfærdige Himmel! Emilie syg, Emilie fælde Taarer; Gud, hvilke Taarer, for hellige at falde paa Jorden. — Stakkels Emilie, altsaa om Aftenen, i Haven, ved Eegetræerne, ved de Eegetræer, hvor vi saa ofte sad, der sidder Du, og græmmer Dig over min Stolthed og min Fraværelse, der vrier Du dine Hænder, strækker dem ud mod Himlen, og ak! forgjæves anraaber den om Beskyttelse. Oh Emilie! det blev vor Lod evig at fælde Taarer. (Man hörer en Klokke slaae 9) saa, nu slog Klokken 9, ikke et Öjebliks Roligheed, ikke engang en Smule Tid til at erindre sig de bortflöjne Dages tabte Fryd (tager sin Hat og gaaer).

Skuepladsen forandres. Et Værelse i Grevens Huus.

Femtende Scene.

Greven. Grevinden.

Greven.

Men saa lad mig dog engang have Fred, jeg har jo sagt Dem min Mening.

Grevinden.

Jeg beder saa inderlig, betænk dog ret . . .

Greven.

Er jeg ikke Herre i mit Huus? er jeg ikke hendes Fader? naa, og skulde ej have Magt at sige med hvem min Datter skal giftes. — Grev Glaismodt har i Gaar i et Brev til mig begjæret Emilie til sin Kone, tænk Dem, den rige Grev Glaismodt, med 12000 Rdlr. aarlig at fortære.

Grevinden.

Men vor eneste Datter.

Greven.

Det maa saa være. — Jeg er Fader.

Grevinden.

Derfor har De ikke Lov at mishandle Deres Börn, og næsten maatte jeg önske aldrig at have seet Dem.

Greven.

Kone, gjör mig ikke heed i Hovedet, jeg kunde ellers snart glemme at De er et Fruentimmer.

Grevinden.

Aa, en Mand, der glemmer hvad han selv er, glemmer vist ogsaa let hvad andre er.

Greven.

Deres Heftighed opbringer mig aldeles ikke, jeg er ganske bestemt i den Henseende, og uden engang at spörge Emilie til Raads giver jeg Glais-

modt mit Ord. De seer altsaa hvad De har at gjöre.

Grevinden.

Men det er jo dog mit Barn, ligesaavel som det er deres. Her under mit Hjerte har jeg baaret det, og nu skal see det blive ulykkeligt.

Greven.

Ulykkeligt, jeg vil ikke gjöre min Datter ulykkelig.

Grevinden.

Hun hader Glaismodt.

Greven.

Hader? hade en Mand med saa fortreffeligt et Hjerte.

Grevinden.

Det kjender hun ikke.

Greven.

Hvor kan hun da hade ham?

Grevinden (forlegen).

Naar man engang har elsket . . .

Greven.

Jeg beder Dem Madam, forskaan mig for sligt; desuden önskede jeg gjerne nu at være ene.

Grevinden.

Oh min Mand, troe mig, man veed ikke hvad det er at have et Barn, förend i det Öjeblik man mister det.

Greven.

Jeg önskede gjerne at være ene, siger jeg Dem.

(Grevinden gaaer).

Sextende Scene.

Greven (allene).

Besynderlige Kone, hun veed at jeg er i Gjæld, veed at der inden 8 Dage skal udbetales 20,000 Rdlr., og det som endnu er det værste, veed at jeg intet har at betale med; og dog kan hun gaae saadan at snakke; men hvad vil jeg ærgre mig derover, jeg er jo Fader. Datter, du skal, see det er nok; nödig vilde jeg bruge denne Tone, dog, naar det ikke kan være anderledes, saa faaer man betjene sig af den faderlige Myndighed.

Syttende Scene.

Greven. Jan.

Jan.

Ridefogden er her, han siger at Herren har kaldet ham.

Greven.

Lad ham komme, men strax, for jeg skal ud.

Attende Scene.

Greven (allene).

Jeg skulde dog see om jeg kunde faae Regnskab af ham for Brændeudsalget, der ere nu forlöbne to Maaneder siden jeg har hört noget derom.

Nittende Scene.

Greven. Ridefogden (med en stor Bog under Armen).

Greven.

God Morgen, min kjære Kristoffer.

Ridefogden.

Deres grevelige Exellences . . .

Greven.

Hvordan gaaer det ude hos Jer?

Ridefogden.

Deres grevelige Exellences . . .

Greven.

Ha! jeg havde nær glemt at der skal Tid til alt, naa saa bliv da nu ved.

Ridefogden.

Deres grevelige Exellences i Stövet gaaende, hvad vil jeg sige krybende, ringe, lave, og ydmyge Ridefoged Kristoffer Top, haver herved den Ære efter viseste, strængeste, naadigste Ordre, Commando og Befaling allerunderdanigst at fremstille

ſin fattige, ringe, og lille Perſonage for deres höje og mægtige Velbaarenheds Perſon, ſamt tillige . .

Greven.

Naa, min kjære Kriſtoffer, lad det nu være nok for denne Gang.

Ridefogden.

Deres Höjheds grevelige Exellence være af den Naade i naadigſt Underdanighed at betragte, at ligeſaalidet ſom en Kalv kan være for ydmyg mod en Oxe, ligeſaalidet kan jeg for meget böje min krumme og ſkjæve Ryg for deres Exellences lige og ranke.

Greven.

Han gjör virkelig Complimenter; hvo af os to er da Oxen?

Ridefogden.

Bevar os Gud, deres grevelige Höjhed, det var ikke ſaa jeg meente.

Greven.

Det ſkal ogſaa være ham tilgivet, kom nu nærmere, og lad mig höre nogle af hans Regnſkaber. (Pauſe). Naa, hvad frygter han for? kom nærmere, ſiger jeg.

Ridefogden.

Hvorledes? komme nærmere? Deres Velbaarenheds Höjhed være ſaa naadig at tænke, betænke, betragte, overlægge, ſammenlægge, conſulere og conferere, hvorledes jeg paa det höje Slots höjgre-

velige Værelser skulde være saa driftig at komme Dem nærmere, da jeg paa min Gud, Ære, Liv, Embede og Samvittighed vil bekræfte, ved Eed bekræfte, at jeg aldrig i den, nu i Herren, (Gud være hans höje Sjæl naadig,) salig hensovede deres grevelige Exellences Hr. Faders Tid nogensinde er kommet ham nær paa ti Skridt. Nej, det bevare det alseende Forsyn mine Been fra.

Greven.

Aa saa hold da den Satans Tunge til, og kom herhid.

Ridefogden.

Deres Velbaarenhed bære over med en gammel Mand, der för vil overskride Livets end Levemaadens Grændser.

Greven.

Staae da i Guds Navn hvor han vil, men svar mig, hvor mange Favne Brænde ere der i den sidste Maaned udfolgte af Skoven? kort, hvor mange?

Ridefogden.

Deres grevelige Exellences höje Velbaarenheds Naade behage at læse denne Bog, der er confereret, adderet, divideret, subtraheret, summatreret og bis tridivideret hver en Skilling.

Greven.

Naa for Diævelen, jeg fordrer kuns kort Svar, hvor mange?

Ridefogden (halv grædende).

Ih men du min föde Gud, Frelſer og Skaber, Deres grevelige Höjheds naadige Velbaarenhed bare kaſte ſit ſtore Öje i denne lille Bog, og der conferere, ſaa vil Summen nok komme ud.

Greven.

Nej, der er ingen Udveje med den Karl, (kalder) Jan. — Jan.

Tyvende Scene.

De Forrige. Jan.

Greven.

Tag denne Mand op paa Jer Kammer, giv ham Frokoſt, og forſög ſaa om I kan faae udpreſſet af ham hvor mange Favne Brænde der ere ſolgte i denne Maaned. (Gaaer hurtig bort).

Een og Tyvende Scene.

Jan. Ridefogden.

Jan.

Fruen ringer, hörer jeg, gaae op paa mit Kammer, ſkal jeg ſtrax være hos ham, (gaaer).

To og Tyvende Scene.

Ridefogden (allene).

Nu har jeg været Ridefoged her paa Godſet 47 Aar, men aldrig er jeg ſaaledes blevet begeg-

net ſom i Dag, og havde jeg ikke 8 Dage i Forvejen hver Dag gaaet og lært udenad hvad jeg ſkulde ſige, min Sjæl og Gud troer jeg ikke jeg havde glemt det altſammen. (Törrer ſit Anſigt) hvor jeg ſveder, ha, jeg er ſaa mat, Benene ryſte under mig ſom Jorden under et Jordſkjælv, en lille Styrkning kunde være god; (tager en Flaſke op af Lommen) ſtakkels lille Lærke, nu maa Du holde her. Skaal (drikker).

Anden Act.

Samme Værelſe i Grevens Huus. Grevinden ved et Bord med et Törklæde for Öjnene.

Förſte Scene.

Grevinden (allene).

Ak, mit arme Barn, min eneſte Datter, eneſte Tröſt, eneſte Haab, Du, ſom jeg elſkede ſaa inderlig höjt, ſom glattede hver en Rynke i min Pande, og bortkyſſede hver en Taare af mit Öje. Du, min Emilie, et Offer for Grumhed og Fordomme. Ha, viger bort I blodige Syner, viger bort og forſtyrrer ikke min Roe. Kummerfuld, bleg, ſtridende med Döden, lægges hun i Brudeſeng. Hun döer, (farer ſammen med Gyſen) evige Gud! Emilie döer (kaſter ſig mat paa en Stol). Rædſomme Grav, jeg hörer dine dunkle Klokker ringe, jeg ſeer Döden i hvert et Træk, jeg hörer den rumlende Ligvogn langt nede i Gaden rulle langſomt frem. Milde Gud, hvor eet eeneſte Öjeblik i vort Liv kan kuldkaſte al vor Glæde, al vor Fryd. (knæler) Oh barmhjertige Fader, giv mit Barn Styrke til at udholde alt, giv hende Mod til at modſtaae og Ömhed til at tilgive, hellige

Guds Fader! nægt hende ikke din Hjelp, og i det hun fortvivlet udſtrækker ſin Haand efter at gribe Dolken, ak! da lad Haanden visne, og Dolken falde kraftlös tilbage (rejſer ſig op og vil gaae).

Anden Seene.

Greven. Grevinden.

Greven.

Hvorhen?

Grevinden (græder).

Greven.

Befinder De dem ikke vel?

Grevinden.

Nej, mit Hoved er ſaa tungt.

Greven.

Jeg har virkelig ogſaa nu i den ſenere Tid mærket det paa Dem, det kunde maaſkee blive farligt, De ſkulde conſuleee en Doctor.

Grevinden.

O Mand, hvor de mishandler et Hjerte, der ene ſlaaer for Dem, hvor De miskjender de Følelſer, der dog ved Gud ere for hellige til at udlees. Mine Taarer ſpotter De, min Ömhed foragter De og De er ligegyldig ved min Kummer, De lukker Deres Öre for mine Klager og Deres Hjerte for mine Sukke, De bliver vred,

naar jeg engang imellem er glad, og De værmes ved min Graad. Giv dette Hjerte sit sidste Stöd, og lad det saa have Fred.

Greven.

Hm! Apropos, har De sagt Emilie min Villie?

Grevinden.

Apropos, vores eneste Datters Skjæbne kalder De et Apropos.

Greven.

Naa, jeg forlanger blot et Svar.

Grevinden.

Jeg hverken vil eller kan sige hende det; naar man ikke har Kræfter nok at afværge et Onde faaer man at taale det, men selv at udöve det, nej, det kan jeg ikke.

Greven.

Trodsige Kone.

Grevinden.

Oh Mand, De veed ikke hvad en Moders Hjerte föler.

Greven.

Og hvorfor har De da ikke sagt hende det?

Grevinden.

Fordi jeg elsker mit Barn.

Greven.

Men ikke Deres Mand. Nu vel da, saa kan jeg selv sige hende det, og vil hun ikke,

ved Gud jeg ſkal lære hende at ville. (Gaaer til Dören).

Grevinden (falder paa Knæ).

For Guds Skyld Mand, hvad vil De gjöre? derſom De engang i Deres hele Liv, derſom De blot i det Öjeblik, da De for den evige Guds Alter tilſvor mig evig Kjerlighed, elſkede mig, o da beſværger jeg Dem ved dette Öjeblik, ikke at gaae ſaaledes ind til Emilie.

Greven (rejſer hende op).

Jeg beder Dem, Madame, ſtaae op, der kunde let komme nogen.

Grevinden (rejſer ſig op).

Hvorfor længere ſkjule en Hemmelighed, ſom dog ikke er en Hemmelighed. De veed ligeſaavel ſom jeg, at Emilie elſkede Möller her var i Huſet, at hun elſker ham endnu, og at hun aldrig vil glemme ham. Möller elſkede ogſaa hende, men hans Pligt ſejrede over hans Lidenſkab, hans Stolthed tillod ham ikke at elſke en Pige han anſaae for rig, og han rejſte. — Fra den Tid af have Taarer ſtedſe glindſet i Emilies Öje, ſtedſe ſöger hun Eenſomhed og ſtedſe er hun kummerfuld. Naar De nu kom ſaaledes ind til hende — hun er ſyg, har ſvage Nerver, — hun vilde ængſtes over Deres Udſeende, men hun vilde döe over Deres Ord; thi troe mig Mand, troe mig, en Pige ſom Emilie kan ikke elſke mere end een Gang.

Greven.

Elſke? hvo kan tvinge hende til at elſke ham? gifte ſig med ham vil jeg hun ſkal, rædde ſine Forældre fra Skjændſel, ja maaſkee endog fra Hunger; det Offer var vel ikke ſaa ſtort?

Grevinden.

Venſkab ofrer alt, Kjerlighed intet.

Greven.

Saa faaer man at tvinge et Barn, der ikke kan ſkjönne paa hvad der er Ret, man faaer at ſpærre hende inde.

Grevinden.

Jeg forſtaaer Dem, men gid at jeg ikke forſtod Dem, gid at jeg aldrig havde forſtaaet Dem, da De hver Dag tryglende reed forbi mine Vinduer, da De tilböd mig deres Haand og paa Knæ anraabte Himlen til Vidne paa Deres Kjerlighed; o! at jeg da ikke havde forſtaaet Dem; at jeg ligegyldig havde hört paa Deres Bönner og Klager, at jeg kold havde ſtödt Dem fra mig, ſaa havde jeg i det mindſte nu ingen Börn havt, ſom De kunde tyranniſere.

Greven (forlegen).

Hm — ja det var dengang, det var Ungdom og Lidenſkab —

Grevinden.

De ſom dog ſelv engang har elſket, hvor kan de ſtraffe Kjerlighed ſaa haardt — for, ikke ſandt,

(törrer ſine Öjne) ikke ſandt Frits, der var dog en Tid, da jeg var dig kjær, en Tid, da du elſkede mig ſaa inderlig höit, da alt ſvandt bort, og blev til intet i Sammenligning med mig, og du med Spidſen af din Kaarde vilde have gjennemboret den, der vovede et eneſte Ord til at ſkille os ad — jeg veed det — det var kuns et Öjeblik. (Græder). Gud, at det kuns var et Öjeblik.

Greven (törrer ſine Öjne.

(Pauſe.)

Grevinden.

Vi vare forlovede uden vore Forældres Vidende, Midnatsklokken var vort Signal, og neppe havde den ſlaaet, för jeg ængſtlig liſtede mig ned af Trappen ud af Porten og i Haven; da var du der allerede og længe havde ventet paa mig. Nu ſatte vi os ned paa Bænken ved Aaen, Arm i Arm, Bryſt ved Bryſt, betragtede vi Guds Almagt, betragtede Maanen og Stjernerne, og ved diſſe ſvor du, at ſaalænge der var en tilbage, ſaalænge vilde du elſke mig. Frits, er der da nu ingen flere Stjerner?

Greven (rört, rækker hende Haanden).

Caroline!

Grevinden (kyſſer den).

Min Frits, ſaaledes have vi levet, ſaaledes burde, ſaaledes kunde vi leve, men Fordomme og Hidſighed beröve mig din Kjerlighed, og mange Öjeblikke glemmer du at jeg er din Kone.

Greven (kyſſer hende).

Gode Caroline, et oprigtigt Forſæt fortjener Tilgivelſe, jeg lover dig aldrig mere at være ſaaledes; men föj mig nu ogſaa kiönt heri.

Grevinden.

I alt, i alt hvad der er mueligt; men Emilie kan ikke ægte Glaismodt.

Greven.

Og hvorfor ikke?

Grevinden.

Fordi hun elſker Möller.

Greven.

Möller har jo intet, og Du veed hvordan det ſtaaer ſig med Caſſen.

Grevinden.

Det veed jeg, men ſkulde vor eneſte Datter være et Offer for vor Ödſelhed?

Greven.

Kone, Kone det maae ſaa være.

Grevinden.

Jeg beder for hende, hör mig, ſom om det var min ſidſte Bön. Frits! det er din Caroline, der beder, den Caroline, der fordum herſkede ene i dit Hjerte, der efter eget Godtbefindende lokkede Smiil eller Taarer af dit Öje, hvis Stemme kunde borttrylle ethvert af dine onde Luner, og ſom blot behövede at tænke et Önſke, for at faae det opfyldt.

Greven.

Da havde jeg Penge, nu har jeg ingen, og du veed nok at Tiden, Penge og Fruentimmer ere almægtige.

Grevinden.

Du glemte Haabet.

Greven.

Haabet er ſom Rögen af en Skorſteen, den ſvinder. Og jo nöjere vi betragte det, des mindre bliver det.

Grevinden.

Og dog blænder denne Rög os ſaa ofte.

Greven.

Förend man lærer at kjende den og veed at den bedrager.

Grevinden.

Det veed ingen; endnu i Menneſkenes ſidſte Dödstime, naar alle forlade dem, og de ſtaae ſom ene i Verden, da hælde de dem op til Haabet, og de ſtaae faſt.

Greven.

I Indbildningen.

Grevinden.

Du kjender nok mit gamle Ordſprog: L'imagination eſt melieur que la verite.

Greven.

Eſt pire que la verite.

Grevinden.

Som du vil. Selverfaring kan kuns her være Dommer. Men Emilie . . .

Greven.

Det bliver ikke anderledes, det er det eneſte, der kan rædde os, ellers maatte jeg ſælge mine Godſer for at betale min Gield, og det gjör jeg ikke. Jeg ſkulde ſælge mine Godſer og blive arm. Den Rige vilde da ſpotte mig, og den Fattige ynke mig — ynke? Jeg Grev Frits Hartner ſkulde ynkes — nej, hellere döe end ynkes. Den Betler jeg fordum gav en Almiſſe, ſkulde jeg nu tigge om et Stykke Bröd. Kone, betænk hvad Du fordrer.

Grevinden.

Jeg fordrer kuns Billighed og faderlig Kierlighed.

Tredie Scene.

Jan. De forrige.

Jan.

Grev Glaismodt vil gjöre ſin Opvartning.

Greven.

Greven er velkommen.

(Jan gaaer.)

Fierde Scene.

Greven. Grevinden.

Greven.

Gaae nu op paa Dit Kammer, at vor Svigerſön ikke ſkal ſee dig med Taarer i Öjnene.

Grevinden.

Svigerſön. Oh Mand, dette Navn koſter Emilies Liv, og naar hun i ſin ſidſte Stund anraaber Guds Tilgivelſe for den ſvage Fader, naar Skyggen af den gule guſtne döende Emilie ſtedſe frygtelig vil ſvæve for dine Öjne, naar hvert et Træk, hver en Muſkel, ſom Kummer har forandret, vil raabe höjt til dig, at du var hendes Morder. Oh! da vil du forbande dig ſelv, forbande Glaismodt og önſke at du aldrig havde havt noget Barn. Dog, ſnart ſkulle Bebrejdelſerne höre op her, men hiſſet — hiſſet vil du vaagne for evig at angre, at du glemte Menneſket for Greven, at du dræbte dit Barn, og lagde din Kone i Graven. Men ak! da vil denne Anger være for ſildig. Frits, Frits, betænk hvad du gjör. For Guds Domſtoel ſkal du gjöre Regnſkab. (gaaer.)

Femte Scene.

Greven (allene).

Jeg troer den Kone var i Stand til med törre Öjne ſee mig blive trukket i Slutteriet, naar hun

blot kunde föje ſin Datter i alle hendes Capriſer. Ah, Grev Glaismodt.

Sjette Scene.

Greven. Glaismodt.

Glaismodt.

Underdanige Tjenere, Deres Exellence, kuns Haabet om at de vilde tilgive mig, bragte mig til at være driſtig.

Greven.

Jeg beder Dem, Herr Greve, hvortil diſſe mange Complimenter?

Glaismodt.

En Supplicant kan ikke krumme ſin Ryg for dybt.

Greven.

Men naar nu Supplicanten er vis paa Embedet, ſaa bukker han ikke mere, ikke ſandt, Herr Greve?

Glaismodt.

Saa vilde en ærlig Mand bukke endnu dybere af Taknemmelighed. Dog, jeg haaber at Deres Exellence i Gaar har faaet mit Brev tilligemed min Anſögning, at jeg önſkede min Dom . . .

Greven.

Indſeer jeg meget let, men Anſögningen var en af de Slags, hvor Svar og Bevilgning ere uadſkillelige.

En Mand af Deres Stand, med Deres Talenter, med Deres Formue . . . .

Glaismodt.

Forlad mig, Deres Exellence, naar jeg vil gifte mig, önskede jeg gjerne, at intet af alt dette kom i Betragtning, og dersom Deres Datter ikke ægter i mig Ludvig Glaismodt, saa skulde det virkelig gjöre mig meget ondt, om den rige Greve havde stukket Ludvig ud, og jeg maatte da nödsages til at troe hvad jeg saa nödig önskede, at man vilde tvinge hende.

Greven.

Der kan aldrig være nogen Tvivl, om at jo min Datter opfylder Deres Önske for sin egen Skyld; desuden have Börnene nu om Stunder saa mange Grimaser, at om man vilde spörge dem til Raads om hvad og hvorledes der skulde handles, frygter jeg i Sandhed for at der aldrig vilde blive handlet.

Glaismodt.

Heri ere vi ikke enige, Deres Exellence, thi i den Henseende troer jeg, at Börnene ene og allene maa raade dem selv, og naar jeg skal være oprigtig, maae jeg tilstaae at jeg gjerne önskede at tale med Deres Datter selv derom. Jeg vil saa nödig beröve Menneskene en eneste Grad af deres Frihed.

Greven.

Det gjör mig ondt, Herr Greve, at De har saa slet Troe til mig. Dog, denne Tvivl skal

være Dem tilgivet, og jeg lover Dem i Eftermiddag ſelv at komme til at tale med Emilie. Imidlertid giver jeg Dem ſom Fader mit Ord paa at hun bliver Deres Kone.

Glaismodt.

Og hvorfor ikke ſtrax höre denne ſaa ſöde Forſikring af hende ſelv?

Greven.

Saa ſtrax? man maa dog forberede hende, man maa dog give hende Tid at betænke ſig, man . . .

Glaismodt.

Den ſande, rene, utvungne Kjerlighed betænker ſig aldrig, den vælger, og ſkal Emilie tvinges, tilgiv Deres Exellence, jeg vil ingen tvinge.

Greven.

Ih, men de misforſtaaer mig ganſke; Emilie ſkal vælge, og jeg er endogſaa overbeviiſt om, at hun af alle helſt valgte Dem - - - -

Glaismodt.

Men hvorfor da ikke ſtrax?

Greven.

Jeg vilde have ſkaanet Dem, nu kan jeg ikke længere. Emilie er ſyg.

Glaismodt.

Hvad? Datteren ſyg, og Faderen ſaa ligegyldig?

Greven.

Ikke syg, lidt forkjölet. De veed jo nok, at Damerne behöve kuns lidt Træk, og strax have de Vapeurs, Migræne, Reumatismus, og Gud veed hvad alt det hedder, men inden i Eftermiddag er jeg ganske overbeviist om at min Datter er frisk.

Glaismodt.

Jeg vil altsaa, med Deres Exellences Tilladelse, komme igjen i Eftermiddag.

Greven.

Som De behager.

Glaismodt.

Og da haaber jeg at turde kalde Dem med et ömmere Navn.

Greven.

Det samme Haab er mit.

(Glaismodt gaaer.)

Syvende Scene.

Greven (allene).

Saavidt kom vi da, men endnu er intet udrettet. (ringer.)

Ottende Scene.

Greven. Jan.

Greven.

Comteſſen ſkal komme.

(Han gaaer.)

Niende Scene.

Greven (allene).

Nu maa Knuden oplöſes, dog, naar jeg foreſtiller hende at hun kan rædde ſin Faders Ære, at hun kan frie dem fra Skjændſel og Spot, der have givet hende Livet, ſaa vil Emilie viſt gjerne opofre en Lidenſkab for Kjerlighed til ſine Forældre. Der er hun, hvor hendes Öjne ere matte, hendes Gang langſom, hendes Træk kummerfulde, det vilde være Synd at ofre dig, dog hvad, her fordrer Æren.

Tiende Scene.

Greven. Emilie.

Emilie (kyſſer hans Haand.

Jeg troer De har ladet mig kalde, min Fader?

Greven.

Jeg har meget vigtigt at ſige dig.

Emilie.

Vigtigt?

Greven.

Vigtigt og godt, men lad mig nu ogſaa ſee, at du er taknemmelig derfor.

Emilie.

Taknemmelighed er en Dyd min Fader, og at være dydig er et Önſke hos mig, ſom jeg ſikkert aldrig ſkal glemme at opfylde.

Greven.

Havde jeg tvivlet derom, var du heller ikke bleven kaldet.

Emilie.

Jeg troer ikke, at denne Agtelſe er uden Grund, og jeg ſkal ogſaa herefter ſöge at fortjene den.

Greven.

Har Din Moder ikke ſagt Dig noget nyt?

Emilie.

Min Moder? nej.

Greven.

Slet intet?

Emilie.

Nej.

Greven (ſeer hende ſtift i Öjnene).

Virkelig intet?

Emilie.

Gud! hvor De ængſter mig.

Greven.

Altſaa virkelig intet?

Emilie.

Ved min Samvittigheds Rolighed, nej.

Greven.

Hum, beſynderligt. Nu da, Emilie, elſker du din Fader?

Emilie.

Gud! kunde De tvivle?

Greven.

Du vilde rædde ham, ikke ſandt Emilie, du vilde kaſte dig i Ilden for at rædde din Fader?

Emilie.

Ja, jeg vilde.

Greven.

Du vilde opofre Liv og alt?

Emilie.

Mit eget Liv; ja.

Greven.

Nu gjenkjender jeg Emilie.

Emilie.

Oh! at De nogenſinde ſkulde miskjende hende.

Greven.

Hör mig da. Mine Financer ere juſt ikke med de brillanteſte, om 8 Dage ſkal jeg udbetale 20000 Rd., og jeg har dem ikke. Sandt nok, naar jeg vilde ſælge mine Godſer, mit Boe, afſkaffe min Eqvipage og alt ſligt, ſaa kunde jeg vel endda beholde ſaa meget tilovers, at jeg kunde i en lille Hytte paa Landet ſlaae mig

igiennem; men tænk dig hvor man da vilde lee, ſpotte og glæde ſig, og hvor jeg, din gamle Fader, hvor jeg maatte græmme mig. Denne Spot, denne Græmmelſe kan du befrie mig fra, der er en rig Mand, der i Dag har begjert din Haand af mig.

Emilie (forvirret.)

En Mand.

Greven.

Naa, hvorfor ſaa bange? du veed jo ikke hvo det er.

Emilie.

Det har jo ingen Haſt, endnu er jeg ſaa ung.

Greven.

Lille Toſſe, naar jeg nu ſiger dig, at du bliver riig, fornem, at du herefter kommer til at hedde Grevinde . . . ja gjet nu.

Emilie.

Oh Fader, ſkaan mit Hjerte for at gjætte.

Greven.

Hör nu efter . . . Grevinde Glaismodt.

Emilie.

Ak!

Greven.

Du glemmer nok, at det er din Fader, det her gjælder om?

Emilie.

Det kunde jeg aldrig glemme.

Greven.

Og dog betænker du dig paa, om du vil frelse ham.

Emilie.

Ikke derpaa, men Glaismodt . . .

Greven.

Han elsker dig saa inderlig.

Emilie.

Saa inderlig, og jeg skulde kunde være grusom nok til at bedrage ham, grusom nok til at kaste mig i den Mands Arme, hvor jeg maatte forbande hvert et Favnetag, hvert et venligt Smiil, hvert et Haandtryk; nej Fader, det kunde jeg aldrig gjöre.

Greven.

Ikke engang naar din Faders Liv og Rolighed beroede derpaa?

Emilie.

Jeg kunde opofre alt i Verden, jeg vilde endogsaa takke Gud at han gav mig et Liv, hvorved jeg kunde frelse min Fader; men begaae en Misgjerning, opofre min Samvittighed, nej.

Greven (knæler og græder.)

See en Fader knælende for sin Datter, vend dit Oje herhid, og du vil föle, hvor ydmygende denne Stilling maae være mig.

Emilie.

Rejs Dem, Fader, De fornedrer Dem.

Greven.

Oh, Emilie, Du veed ikke hvad Taarer koſte en Faders Hjerte.

Emilie (grædende).

Jeg föler hvad De koſte en Datters.

Greven.

Og dog kan du ikke lade Dig overtale?

Emilie.

Oh, min Fader, Glaismodt elſker mig, ſiger De, hvor ſkulde jeg nænne at bedrage ſaa ædel en Mand, hvor ſkulde jeg kunne være troelös mod . .

Greven.

Trodſighed uden Lige; men jeg er Din Fader, du ſkal lyde; Glaismodt var her i Formiddags, jeg gav ham dit Ja, han kommer her i Eftermiddag, han vil af dig ſelv höre dette Ja, og vov ikke at ſige ham nej; dog, om du endogſaa gjorde det, ih nu, ſaa har man vel för kunde tvunget en afmægtig Pige.

(gaaer vred bort.)

Ellevte Scene.

Emilie (allene).

Tvinge mig? en afmægtig Pige? tvinge? Nej Fader, ikke ſaaledes, ikke ſaaledes. Lande, Verdner tvinger man, men ikke Hjerter. O An-

ton, Anton, fære inderlige Stolthed der bragte dig til at forlade mig. Ene, uden Haab, uden Tröst staaer jeg nu her som en Blomst, hvis Fröe en Storm har bragt op paa en Klippe, Bladene ere visnede, Stammen tör, den rokker kuns en Storm endnu, og den synker i Afgrunden. Viis mig et Straa hvorved jeg kan støtte mig, og jeg vil troe det er en ubrydelig Stav (sukker.) Ak, naar skal dette Hjerte engang höre op at sukke? naar skal disse Taarer höre op at flyde? Og saaledes ere da nu 5 Aar henrundne, uden at see ham, uden at tale med ham, uden engang at vide om han er til, og hvorfor skulde han ikke være til? men om han nu ikke var til? O! at jeg da kuns engang havde seet ham förend Kummer knuste hans Hjerte, seet ham? Dræbende Sværmerie, i hvilke salige Drömme hentryller du min Sjæl! Der, Gud, der svæver han, hvor? (strækker sine Arme ud efter ham og synker i en Stoel.) O Anton, Anton, jeg kalder Dig, og du kommer ikke.

Tolvte Scene.

Emilie. Carl (kaster sig i hendes Arme).

Carl.

Du kalder ikke paa mig og jeg kommer dog.

Emilie (farer forskrækket op).

Gud! Carl, er det dig?

Carl.

Og maatte det maaſkee ikke være mig?

Emilie (öm).

Det har jeg jo ikke ſagt.

Carl.

Men om Du nu meente det?

Emilie.

Carl! hvor kunde du ſaaledes miskiende mig?

Carl.

Jeg miskiender dig jo ikke, fordi jeg troer at din Broder er Dig ligegyldig.

Emilie.

Den der taler ſaaledes, har intet Hjerte, ellers vidſte han at det var den ſtörſte Miskjendelſe.

Carl.

Kjære Emilie! hvoraf ſkulde jeg troe, at jeg ikke var dig ligegyldig; hvergang du ſeer mig, gaaer du bort, kommer jeg ind af en Dör, gaaer du ud af en anden; du er kold og tilbageholdende imod mig; du flyer mig ſtedſe, og förſte Gang i 5 Aar have vi været alene ſammen i en Stue.

Emilie.

Hændelſe.

Carl.

Nej Emilie, det er ikke Hændelſe, det er Overlæg. Ofte har jeg taget dig i Haanden, og juſt ſom jeg vilde have begyndt at tale fortroeligt med dig, har du forvirret trukket din Haand til-

bage, og med Taarene i Öjnene ſkyndt dig bort. Du har Kummer og vil ikke dele den med mig, det krænker mit Hjerte.

Emilie (kaſter ſig i hans Arme).

Nu, Gud være lovet; ſaaledes ſender Forſynet en Ven og en Broder paa engang, naar man troer at man er ene, forladt i den hele vide Verden. Ja Carl, jeg har Kummer, dyb Kummer. Veed du min Fader vil jeg ſkal giftes.

Carl.

Giftes! og med hvem da?

Emilie.

Med Glaismodt.

Carl.

Umueligt.

Emilie.

Om en Time vil Glaismodt ſelv være her.

Carl.

Stakkels Emilie!

Emilie.

Jeg troede Carl kunde meer end ynke?

Carl.

Det kan han, det ſkal du faae at ſee. Dog, ſvar mig, elſker du Möller?

Emilie.

Carl, du kiender ikke Emilie.

Carl.

Maaſkee lige ſaa lidet ſom Emilie Carl.

Emilie (rækker ham Haanden).

Enten Anton eller döe.

Carl.

Godt, der er min Haand. Glaismodt bliver ikke din Mand.

Emilie.

Og det er da al den Tröst, jeg tör vente mig af dig?

Carl.

Pige! du fordrer meget.

Emilie.

Kun en Bön endnu, og ved Himmelens Gud det skal blive den sidste.

Carl.

Og den er?

Emilie.

At du lover mig at jeg engang endnu skal faae Möller at see.

Carl.

Endogsaa det lover jeg dig, og det snart, hörer Du, snart, siger jeg. (gaaer).

Trettende Scene.

Emilie (allene).

Snart, sagde han, snart? Oh! Almægtige Gud, saa lad mig favne ham og döe, lad ham udstrække sine Arme efter mig, lad mig synke tæt til hans Barm og lad min Aand svinde bort i Vellystens Nydelse. Ak Anton, Anton! os kan de

adſkille, men ikke vore Hjerter, nej, ikke vore Hjerter — vores? Gyſelige, martrende Tvivl, om han nu ikke elſkede dig? han har jo dog aldrig ſagt det? — ſagt det? — ſvage, lave Hjerte, og naar brugte Kjerlighed Tungen til Tolk, naar kunne Ord udtrykke vore Følelſer? Da han ſidſte Gang ſtod her for 5 Aar ſiden, da han kom hid, kyſſede min Haand, og mat, kjæmpende imellem Kjerlighed, Stolthed og Pligt, udſtammede: Lev vel, Fröken, viiſte da ikke hver en Mine, hvert et Öjekaſt, hvert et Udtryk i hans Anſigt Kjerlighed; langſom, betydende og kummerfuld hævede han ſit Blik hen paa mig, en ſtor Taare rullede ned fra hans Öje og faldt paa dette hellige Sted, hvor jeg nu ſtaaer; lev vel, ſagde han endnu engang, ſaae op til Himlen, ſom for at kræve den til Vidne paa ſin Sorg; og ravende famlede han ud af Dören. Oh! jeg ſaae denne Kamp, jeg ſaae den og blev rolig. Nej, gruſomme Skjæbne, denne ſalige Tröſt, der ligger i dette Lev vel, er du for afmægtig til at frarive mig; det er mit eneſte, mit gladeſte Haab. O, med dette Lev vel kunde man kalde mig op af Graven.

Fiortende Scene.

Emilie. Grevinden.

Grevinden.

Stedſe Sukke, ſtedſe Taarer, ſtedſe Klager, og troer du da ikke en Moders Hjerte föler ſin Datters Taarer? troer du ikke, at Moderen græder, naar Datteren ſukker? Ak! Emilie, aftör denne Taare, den er et Dolkeſtik i din Moders Hjerte.

Emilie.

Den er et Vidne om min Kummer, og kuns Haabet kan aftörre den.

Grevinden.

Saa haab da Barn og lad være at græde.

Emilie.

Tör jeg Moder; tör jeg haabe? Har De ikke ſeet min Fader?

Grevinden.

Og om jeg nu havde ſeet ham!

Emilie.

Saa troede jeg at De vidſte at — at . . .

Grevinden.

Naa, at jeg vidſte, at — men tal dog.

Emilie.

At Möller — Glaismodt vil jeg ſige.

Grevinden.

Barn, Barn, du har ingen Fortroelighed til mig.

Emilie.

Taarer, Moder, Taarer ere den Ulykkeliges eneſte Tröſt, og man bör ikke ſöge at lindre diſſe paa andres Roligheds Bekoſtning.

Grevinden.

Og naar troer du da en Moder lider meeſt? enten naar hun ſeer ſit Barn have Kummer, og dette Barn dölger den, eller naar barnlig Fortroelighed lader Veemodens Taarer flyde ned i Moderens Barm. Oh! Datter, du er ikke Moder.

Emilie.

Bekymring gjör taus, Lidelſer havde lukket mit Hjerte, og jeg vilde anſee mig for at være utroe mod dette, om jeg rövede det en eneſte Taare.

Grevinden.

Emilie, Emilie! havde jeg fortjent det af dig?

Emilie.

Ingen Bebrejdelſer Moder, jeg föler alt for vel at jeg har handlet urigtigt.

Grevinden.

Og vil Emilie da befliitte ſig paa herefter at handle rigtigere?

Emilie.

Dette Spörgsmaal af en Moder . . . .

Grevinden.

Gjör Datteren bekymret, ikke ſandt? O! men denne Taushed af en Datter, den nedtrykker Moderen ſaa dybt, dybere end hun kan taale, aller-

helst naar denne Datter er sin Moders eneste Haab, i Fremtiden, eneste Tröst i Modgang, eneste Stötte i Alderdommen . . .

Emilie.

O Moder, Moder, hold op, saa mange Bebrejdelser fortjente jeg heller ikke. Kan De tilgive?

Grevinden.

Tilgive? Ak, et elskende Hjerte tilgiver sin Elskede alt uden det at han ikke elsker, og det vil jeg ikke haabe er Tilfældet her, for, ak Barn, saa kunde jeg aldrig tilgive dig.

Emilie.

En fremmed vilde tilgive mig en Forbrydelse og min Moder vilde ikke tilgive mig en Fejl?

Grevinden.

I Moderens Öje er ingen Forbrydelse större, end den at Barnet ikke elsker hende.

Emilie.

Og denne Forbrydelse kunde De troe mig skyldig i? Ak, min Moder, De kjender ikke Emilies Hjerte.

Femtende Scene.

De forrige. Greven.

Greven.

Naa min Datter, har Du betænkt dig?

Emilie.

Jeg — min Fader — jeg?

Greven.

Ja du, jeg har jo ikke mere end een Datter.

Emilie.

Kjære Fader . . .

Greven.

Tak Barn, Tak, jeg forſtaaer dig.

Emilie (hæftig).

Nej Fader, nej, de har viſt ikke forſtaaet mig.

Greven.

Hvorledes da?

Emilie.

Jeg har ingen Tilböjelighed til — jeg kan umuelig.

Greven (vred).

Emilie!

Emilie.

Troe mig, Fader, De fordrer for ſtort et Offer, mit Hjerte maatte briſte og de vilde bande Dem ſelv.

Greven.

Nej, hvad — hvad er alt det? hvad vil du ſige?

Emilie.

At jeg elſker Möller, at mit Hjerte ikke kan være trolöſt, at jeg ikke kan fornægte mig ſelv — at . . . .

Greven.

Pige, raser du?

Emilie.

Fader — jeg kan ikke.

Greven.

Du skal.

Emilie.

Oh, min Fader.

Greven.

Vælg, enten Döden eller Glaismodt, og ved den levende Gud, det første skal være dig vist, naar du afslaaer det sidste, om jeg saa selv skal stöde Dolken i dit Bryst. (gaaer.)

Grevinden.

Oh! min Mand.

Emilie (klynger sig tæt til sin Moder).

Gud — min Moder — din Datter!

Tredie Act.

Carls Værelſe.

Förſte Scene.

Carl. Johan.

Carl.

Og han var hiemme, ſiger Du?

Johan.

Jo men var han ſaa, for jeg talede ſelv med ham.

Carl.

Lovede han viſt at komme?

Johan.

Om et Par Timer ſagde han vilde han være her.

Carl.

Hvordan boer han, hvordan ſeer han ud?

Johan.

Aa Jeſus, tie ſtille med det.

Carl.

Nu, hvorfor det?

Johan.

Der ſaae daarligt og fattigt ud.

Carl.

Daarligt og fattigt ſiger du (ſukker). Var han ene?

Johan.

Ja.

Carl.

Kjendte han dig?

Johan.

Strax; han ſtod op, trykkede mig i Haanden, og vendte ſig hurtig bort, at jeg ikke ſkulde ſee han græd.

Carl.

Hvad befalte han?

Johan.

Det ſiger jeg Dem ikke.

Carl.

Naa Johan, ſig mig det nu, hörer du.

Johan (törrer ſine Öjne).

Han ſad og ſpiſte.

Carl.

Spiſte? ſiger du; hvad ſpiſte han da?

Johan.

Tört Bröd og drak koldt Vand til. Det ſkar mig i mit Hjerte; Trofaſt og Karo faae Steg, tænkte jeg, og han maa ſpiſe Bröd.

Carl.

Godt, nu kan du kuns gaae.

Johan.

(gaaer).

Anden Scene.

Carl (allene).

Möller, Möller! du ydmyger mig ſkrækkeligt; altſaa, naar jeg efter Maaltidet rider ud og jager paa min Faders Godſer, naar jeg er i Selſkab, naar jeg flagrer om paa Concerter og Baller, og öder Penge til Börneſtreger, ſaa ſidder du paa dit Loftkammer ved en Lampe og læſer, ſpiſer Bröd til, og ſover paa det haarde Trægulv. Oh! hvor gjerne laae jeg ikke ogſaa der, hvor gjerne ſpiſte jeg ikke ogſaa det törre Bröd med dig, hvor gjerne drak jeg ikke ogſaa dette Vand; men, grumme uböjelige Skjæbne, ikke ſaaledes vilde du det ſkulde være. Du vidſte jo da at jeg blev lykkelig.

Tredie Scene.

Greven. Carl.

Greven.

Nu troer jeg det bliver Moden, at Forældrene ſkal gaae til Börnene, jeg ſynes dog gjerne Börnene kunde umage ſig over til Faderen, Vejen er ikke ſaa lang. He?

Carl.

Forlad mig, kjære Fader! jeg vidſte ikke om De var hjemme.

Greven.

Hjemme? naar plejer jeg at gaae ud paa denne Tid af Dagen?

Carl.

Paa Landet vidſte jeg det nok; men her i Byen . . .

Greven.

Juſt her i Byen, da jeg venter fremmede, og kan du gjætte hvem?

Carl.

Nej, min Fader.

Greven.

En Svigerſön.

Carl.

En Svigerſön? og Emilies Öjne vare fulde af Taarer ved Bordet i Middags; det er dog ikke Tegn paa Glæde.

Greven.

Aa, Grimaſſer — Capriſer, ſom Tiden nok ſkal helbrede hende for.

Carl.

Gud hjelpe den Syge, naar Tiden ſkal være hans Læge.

Greven.

Som oftеſt er det dog den bedſte.

Carl.

Aa ja, naar kuns Patienten ikke döer under Kuren.

Greven.

Her er Sygdommen ikke saa farlig. Men veed du hvo denne Svigerson er?

Carl.

Nej.

Greven.

Grev Glaismodt.

Carl (forundret).

Grev Glaismodt?

Greven.

Nu ja, er det saa besynderligt?

Carl.

Glaismodt er vist en Mand henimod 50 Aar, og Emilie er kuns 22.

Greven.

Ah! man skal see Herren har Indvendinger.

Carl.

Aldeles ingen; naar min Syster elsker ham saa —

Greven.

Saa, ja saa er det ret godt, og ja, — men naar hun nu ikke elsker ham?

Carl.

Ja, saa tager hun ham vel ikke, tænker jeg.

Greven.

Ih see, saa tager hun ham ikke tænker du. Nej virkelig? det er jo ret charmant det; men naar nu jeg siger dig hun skal tage ham.

Carl.

Det ſiger min Fader aldrig.

Greven.

Saa? mener du? ih! men du ſpiller jo din Rolle gandſke fortreffelig. Og naar jeg nu ſiger dig, at Glaismodt kommer her om faa Öjeblikke, at jeg har lovet ham Emilie til Kone, og at jeg ſom Fader befaler hende at ægte ham.

Carl.

Jeg veed ikke hvo der gav Fædrene denne Rettighed?

Greven.

Den gav Naturen os.

Carl.

Naturen gjorde os alle fri; om den gav Forældrene Ret til at beröve deres Börn denne Frihed, veed jeg ikke.

Greven (vred).

Carl!

Carl.

Tilgiv mig, maaſkee glemte jeg at De er Fader; det var jo Retfærdigheden og mit Hjerte der talede.

Greven.

Derfor ſkulde man dog ikke glemme de Pligter, man ſkylder dem der gav os Livet.

Carl.

Naar de, der gav os dette Liv, glemme dem, de ſkylde ſig ſelv, Gud, Naturen og deres Börn, ſaa . . .

Greven.

Hvad ſaa?

Carl.

De er Fader, og jeg er Deres Sön — altſaa

Greven.

Altſaa befaler jeg dig at tie. (Pauce.) Men ſiig mig nu, hvor kan det Partie med Glaismodt være Emilie ſaa meget imod? han er jo riig, Adel, har Forſtand, Hjerte, er overalt agtet for en Mand af ſieldne Talenter.

Carl.

Der er Forſkjæl paa Agtelſe og Kjerlighed.

Greven.

Den Mand jeg agter, ſkulde jeg vel ogſaa kunne elſke?

Carl.

Man elſker kuns engang i ſit Liv — og De veed . . . . . dog, jeg vil ikke forſtyrre Deres Glæde.

Greven.

Tak, der handlede du ædelt.

Carl.

Jeg handlede svagt.

Greven (rækker ham Haanden).

Carl, fortryder du denne Svaghed?

Carl.

Oh min Fader, min gode Fader! saadant et Haandtryk, saadant et Smiil af en Fader, gjör Sönnen blöd.

Greven.

Er Blödhed da en Fejl?

Carl.

Mod vores Pligter — ja.

Greven.

Og hvad Pligt har du her overtraadt?

Carl.

Kjerlighed til min Söster.

Greven.

Hvorledes da?

Carl.

Naar jeg handlede som jeg burde, tog jeg Emilie ud af Deres Huus, rejste ud hos en Bonde, arbejdede og fortjente Brödet baade til mig selv og hende.

Greven.

Sværmer, jeg forstaaer dig ikke; far vel.

(gaaer.)

Fierde Scene.

Carl (allene).

Fordomme, gyfelige Fordomme, der fra Barndommen af indhylle Forſtanden i en Taage, hvoraf den ſiden aldrig vil kunne udvikle ſig. Ak Fader! havde man lært dig at være Menneſke i Stedet for Greve, havde man lært dig at Greven er intet uden Menneſket, og Menneſket alt uden Greven; oh da havde du nu ſelv været lykkelig, du havde gjort dine Börn lykkelige, og de vilde velſigne dig i din Grav, i Stedet for de nu maa . . . . . Ak! Emilie.

Femte Scene.

Emilie. Carl.

Emilie (forvirret).

Carl! Carl!

Carl.

Hvad fattes Dig Pige?

Emilie.

Kan du — Glaismodt — Carl, kan du?

Carl.

For Guds Skyld, fat dig.

Emilie.

Ræd mig, Glaismodt er her.

Carl.

Allerede. Har du talt med ham?

Emilie.

Nej, men Jan ſagde mig at han var kommet.

Carl (grundende for ſig ſelv).

Det kan ikke være anderledes, rigtig, altſaa,— (til Emilie) Siig til Jan han beder Glaismodt komme op hos mig.

Emilie.

Min Gud! hvad vil du ham?

Carl.

Vær du kun rolig, gaae og ſtoel paa mig.

Emilie.

Kan jeg Carl, kan jeg ogſaa det?

Carl.

Jeg fordrer ikke du ſkal troe mig, förend du er overbeviiſt, og overbeviiſt ſkal du ſnart blive. Men ſkynd dig nu, og ſaaſnart du mærker at Glaismodt er gaaet, kom ſaa herop — men kom ſnart-

Emilie.

Det ſkal jeg. (Pauſe.) Carl?

Carl.

Nu, hvad vil du?

Emilie (bedrövet).

Jeg miskiendte dig.

Carl.

Det har jeg altid mærket.

Emilie.

Men nu kjender jeg dig.

Carl.

Det glæder mig inderlig.

Emilie.

Carl, din Haand.

Carl.

Og med den?

Emilie.

Din Tilgivelſe.

Carl.

For hvad?

Emilie.

For min Bröde.

Carl.

Du har ingen Bröde begaaet.

Emilie.

Ah Carl, der ſtak du Dolken i mit Hjerte.

Carl.

Nu miskjender du mig atter.

Emilie.

Din Haand da.

Carl.

Og mener du ikke jeg kan tilgive dig uden at række dig den?

Emilie.

Nej, ellers troer jeg du er vred paa mig, og jeg vil ikke ſkylde den nogen Tak, der kan være vred paa mig.

Carl (rækker hende Haanden).

Ak Emilie, det var paa Tiden vi lærte at kjende hverandre; dog, Gud veed Skylden er ikke min.

Emilie.

Stille Carl, ſtille, ingen Bebrejdelſer, jeg er ſtraffet nok.

Carl (kyſſer hende).

Gaae nu, gode Emilie, denne Time beſtemmer din Skiebne.

Emilie.

Oh at hver Time i mit Liv maatte være blid ſom dette Öjeblik. (gaaer.)

Carl (ringer).

Sjette Scene.

Carl. Johan.

Carl.

Grev Glaismodt kommer her, pas altſaa paa om Möller ikke ſkulde komme imidlertid, og hvis ſaa er, da luk ham ind i næſte Stue. Skulde han ikke vilde vente, da kald mig kuns ud, hörer du?

Johan.

Det ſkal jeg.

Carl.

Gaae altſaa ſtrax ned i Porten og naar Möller kommer da viis ham op af Gaardtrappen at der ingen ſeer ham, for det har jeg lovet ham. Gaae nu.

(Johan gaaer.)

Syvende Scene.

Carl (allene).

Det er det eneſte jeg kan gjöre. Sige ham alt reent ud; er han en retſkaffen Mand, vil han viſt ikke tvinge en værgelös Pige, og at Glaismodt er det, derom er ingen Tvivl. Ah! der er han. Mod, Carl, Mod, det er to Menneſkers Lykke om at gjöre.

Ottende Scene.

Carl. Glaismodt.

Carl.

De undſkylder, Herr Greve, at jeg var ſaa fri at ſkikke Bud efter Dem; men deels ſtolede jeg paa Deres Godhed, deels troede jeg ogſaa at Sagen ſelv, ſom er af Vigtighed, vilde være min Undſkyldning.

Glaismodt.

Jeg beder Dem, Herr v. Hartner, ingen Complimenter, hos ærlige Folk ere diſſe i ethvert Tilfælde ganſke unödvendige.

Carl (tager Stole).

Hav den Godhed at ſidde.

(Begge ſætte ſig.)

Carl.

Som jeg höret, agter De nu at gifte Dem?

Glaismodt.

Ja, og det med en af Kjönnets ſkjönneſte Skjönne; hun er god, ſmuk, dydig, har Forſtand, Hjerte, Talenter, kort et Ideal af menneſkelig Fuldkommenhed,

Carl.

I Sandhed, Herr Greve, De gjör Portraittet for ſmukt.

Glaismodt.

Og dog vil det aldrig fuldkommen ligne Originalen.

Carl (undſeelig).

Det er min Söſter, og De . . .

Glaismodt.

Jeg forſtaaer Dem.

Carl.

Den Handling at gifte ſig, anſeer De den for vigtig?

Glaismodt.

For den vigtigſte i et Menneſkes Liv.

Carl.

Og bör altſaa nöje overvejes.

Glaismodt.

Meget nöje.

Carl.

At man ikke overiler ſig, og gjör et Skridt, ſom man ſiden evig kommer til at fortryde.

Glaismodt.

Rigtig, gandſke rigtig; men jeg indſeer ikke Aarſagen til denne alvorlige Maade at ſpörge paa?

Carl.

Aarſagen er et ulykkeligt Fruentimmer.

Glaismodt.

Et ulykkeligt Fruentimmer?

Carl.

Der i Dag har overladt ſin Skiebne ſaa at ſige gandſke i mine Hænder.

Glaismodt.

De gjör mig virkelig nysgjerrig. Ak fortæl mig det, hun var jo ulykkelig, ſagde De, maaſkee kunde jeg hjelpe hende.

Carl.

Det kan De.

Glaismodt.

Oh, ſaa ſkynd Dem, Hartner, tænk paa at hvert Minut vi leve, gav Forſynet os for at anvende godt, og at vi engang hiſſet ſkulle gjöre Regnſkab.

Carl.

Nu vel. I Morges, da jeg vilde gaae ud af mit Kammer, ſaae jeg et höjt Fruentimmer, blegt ſiddende paa en Stoel, med et Törklæde for Öjnene; Jeg hörte hende ſukke, græde, klage og anraabe Himmelen til Hjelp. Langtſomt nærmede jeg mig hende, ſtillede mig lige over

for hendes Plads og ſtod ſaaledes længe ubemærket. Endelig blev hun mig vaer, foer op af Stolen, ſtyrtede ſig i mine Arme, favnede, kyſſede, vædede mig med ſine Taarer, og ſom ude af ſig ſelv raabte, Anton! Anton! Förſt i det hun hævede ſig ud af mit Favnetag, mærkede hun ſin Fejltagelſe, ſkjulede Anſigtet i et Törklæde og vilde löbe bort. Naturligviis jeg fulgte efter, lovede hende Deeltagelſe og Taushed, og endelig efter mange Bönner og Taarer fortalte hun mig ſin hele Hiſtorie.

Glaismodt.

Hvor jeg længes efter Udfaldet.

Carl.

Kuns at det bliver efter Önſke, Hr. Greve.

Glaismodt.

Hvorfor ſaa betydende?

Carl.

En Tanke!

Glaismodt.

En Tanke?

Carl.

Jh nu ja, man kan dog ikke tvinge ſig til at lade være at tænke.

Glaismodt.

De har Ret. Men videre.

Carl.

Under Löfter om Taushed fortalte hun mig da ſaaledes. Jeg er en ulykkelig Pige, elſker

imod min Faders Villie et Menneſke, der er fattigt. Armod og Stolthed nöder ham til at ſöge ſit Ophold langt fra mig, og endſkjöndt jeg nu ikke har ſeet ham i 5 Aar, endſkjöndt jeg ikke veed hvor han er, endſkjöndt vi aldrig i vores Liv have talt et eneſte Ord til hverandre om Kjerlighed, oh ſaa veed jeg dog at han elſker mig, at han ingen andre kan elſke, og at han vilde döe af Sorg, om jeg nogenſinde bröd den Eed, vi dog aldrig have ſvoret hverandre. Dette udſukkede hun i en Ström af Taarer, der endogſaa bragte mine til at flyde. Nu frier en riig Greve til mig, vedblev hun, min Fader vil tvinge mig: men hellere döe end ſvige det Lövte ſom mit Hjerte gjorde, da jeg förſte Gang ſaae ham. Og hvad vil De da? ſpurgte jeg hende. Mit eneſte Haab, ſvarede hun mig, er denne Greves Ædelmodighed, at han vil ynke mig naar han hörer min Skjæbne, afſtaae fra ſit Forſæt og ſkjænke mig min Frihed . . . Hun havde ikke Mod nok ſelv at tilſtaae ham det, jeg lovede hende at jeg vilde forrette denne Commisſion, og nu, Herr Greve, nu har jeg opfyldt mit Lövte.

Glaismodt.

Min Gud, Hartner! hvad ſiger De mig der, hvor nær ſtod jeg ikke paa Bredden af en Afgrund og for evig kunde have gjort den Pige ulykkelig, ſom jeg ſaa gjerne vilde ſkulde være lykkelig. Oh J Fædre, J Fædre! J handle med Eders Börn ſom

med Varer. (trykker hans Haand) Tak Hartner, tak for denne Tilstaaelse.

Carl.

Jeg gjorde kuns min Pligt, og denne skyldte jeg mig selv, Pigen og Dem.

Glaismodt.

Saaledes svinder da al vor Fryd, alle vore glade Udsigter, alle vore blide Forhaabninger om bedre Fremtids Dage. Ak, vi svage Mennesker, vi bygge Lykkens Tempel paa Pennepoſer, der kommer en Storm, förer Pennepoſerne i Luften, og vort Tempel synker ned for evig. Deres Söſters Haab var min Ædelmodighed, sagde De. Oh at jeg kunde svare til dette Haab som jeg önskede.

Carl.

At De vil, det er Deres Hjerte mig Borgen for.

Glaismodt.

Tillad mig et Spörgsmaal?

Carl.

Meget gjerne, Herr Greve.

Glaismodt.

Den Lykkeliges Navn?

Carl.

Anton Möller; han var her i Huſet til sit 20de Aar;

Glaismodt.

Kuns var? og hvorfor ikke er?

Carl.

Fordi han anſaae det for en Forbrydelſe at tage imod Gaver. Ethvert Menneſke, ſagde han, maae fortjene ſit Bröd ſelv.

Glaismodt.

En Stolthed der gjör ham Ære.

Carl.

Enhver Handling gjör Möller Ære.

Glaismodt.

Hvor opholder han ſig nu?

Carl.

Her i Byen; han boer hos en Skoemager i ſamme Gade ſom vi.

Glaismodt.

Og lever af?

Carl;

At manuducere.

Glaismodt.

Formodentlig fattig?

Carl.

Meget fattig. Den Mand, han boer hos, er gift, har 5 Börn, og uden Underſtöttelſe af Möller maatte de nok ſulte ihjel.

Glaismodt.

Hvor længe er det ſiden, han flyttede herfra?

Carl.

5 Aar, og i alle diſſe 5 Aar har jeg ikke ſeet ham en eneſte Gang.

Glaismodt.

Ikke ſeet ham? vare de da Uvenner?

Carl.

Uvenner? nej, Möller var min eneſte Ven, og bliver ogſaa den eneſte. Gud veed — uden Tvivl er det ogſaa her et Slags Stolthed, der gjör at han undgaaer mig, for jeg veed at han ofte, endogſaa med Taarene i Öjnene har ſpurgt om mig.

Glaismodt.

Beklageligt, at de bedſte Menneſker ſkal have de værſte Luner.

Carl.

Forlad mig, Herr Greve, Möller havde aldrig Luner, handlede aldrig efter Luner, den kolde Fornuft böd ham altid at handle ſaa eller ſaa, og aldrig foretog han ſig end ikke den ringeſte Handling, uden efter förſt nöje at have driftet den; aldrig var Intereſſe eller ſvag Egoisme Drivefjeren til hans Handlinger, aldrig handlede han efter et blot Synes; han grandſkede, og da handlede han.

Glaismodt.

Han var altſaa kold fornuftig?

Carl.

Jeg har ingen kjendt varmere, ingen med mere Hjerte naar han handlede end Möller; men ingen mere kold, ingen mere philoſophiſk ſtreng, naar han tænkte end han. Fornuften maae tænke, ſagde han, og Hjertet handle.

Glaismodt.

Den ſtrænge Philoſoph kan jeg beundre og agte, men elſke ham, elſke ham med ſaa megen Varme ſom De, det kunde jeg aldrig.

Carl.

Oh, De miskjender ham gandſke. Kuns i ſine Domme mod ſig ſelv var han ſtreng, og mens han tilgav ſine Venner Forbrydelſer kunde han ikke tilgive ſig ſelv en lille ubetydelig Fejl. Aldrig var nogen redeligere, ærligere end Möller, aldrig nogen blidere, ömmere, mere deeltagende i den daglige Omgang end han; aldrig nogen mere venlig og forekommende; han ſaae paa Öjnene hvad Sjælen önſkte, og altid naar det var ham mueligt opfyldte han dette Önſke. Han havde mange Venner, men hans ſjældne Hjerte tillod ham ikke at have meer end een fortroelig, og, tænk Dem Glaismodt, denne fortroelige var jeg. (ſukker dybt.)

Glaismodt.

Hartner, Hartner! og ſaadan en Ven kunde De forlade?

Carl.

Den almægtige Skjebne böd, og jeg maatte lyde.

Glaismodt,

Hvo nægtede Dem at forlade alt for at følge ham?

Carl.

Skjæbnen.

Glaismodt.

Hvo tvang Dem til ikke at trodse denne Skjæbne?

Carl.

Min Fader.

Glaismodt.

Og hvo forbandt Dem til at lyde denne Fader?

Carl.

Mit Hjerte.

Glaismodt.

Siig hellere Deres Svaghed, Deres Frygt for at mangle det Nödvendige.

Carl.

Ved Gud, Glaismodt, De gjör mig Uret; det var ikke Svaghed, ikke Frygt for at mangle, der holdt mig tilbage, det var den barnlige Ömhed, den barnlige Frygt for at fornærme en gammel Fader, hvis eeneste Sön jeg er, og ved nöjere at overtænke det, maa jeg rödmende tilstaae Dem, at det var mere Pligt end mit Hjerte, der bandt mig til min Fader.

Glaismodt.

Altsaa elsker De Möller höjere end Deres Fader?

Carl.

Glaismodt, hvorfor dette Spörgsmaal?

Glaismodt.

Og gjör dette Spörgsmaal Dem da saa urolig?

Carl.

Det nöder mig til enten at sige en Usandhed, eller imod min Villie at sige Sandhed, og jeg skal aldrig nægte Dem, at her vilde jeg mindre skamme mig over en Lögn, end over Sandheden.

Glaismodt.

Hartner, nu kjender jeg Dem, og maa agte Dem; der er min Haand. De skal ogsaa komme til at agte mig. (gaaer.)

Niende Scene.

Carl (allene).

Jeg skal ogsaa komme til at agte ham. Han ægter altsaa ikke Emilie. Det vidste jeg — han var en ædel Aand, han vilde ikke tvinge en Pige. Emilie bliver altsaa lykkelig, og jeg kan i denne Henseende være ganske rolig; men hvad nytter denne Roe mig til, hvad nytter hele Verdens Rigdom, hvad nytter al den Fryd, al den Glæde os til der kan tænkes, naar vi ere ene i Verden, naar vi ikke have et Hjerte med hvilket vi kunne dele denne Glæde; vi finde da i alt en Tomhed, et Öde, der nedtrykker os saa ganske, allerhelst naar der har været en Tid i vort Liv, da vi ikke nöd den allerubetydeligste Glæde uden ved en Vens Barm (ka-

ſter ſig paa en Stoel). O Möller, Möller, da du var her, gik alting ſaa godt, ſaa roligt. Aldrig ſaae vi Solen ſtaae op, aldrig ſaae vi den dale uden vi vare ſamlede, og da ſyntes vi altid Guds Almagt ſtörre, vi fandt hver Glæde ſtörre og hver Bekymring mindre; men nu — nu er det ikke ſaa.

Tiende Scene.

Möller (ſom længe har ſtaaet bag Stolen, kommer frem).

Carl. Möller.

Möller (favner ham).

Men nu — nu er det ſaa.

Carl.

Gud — Anton — Möller — du her?

(Stum Omfavnelſe.)

Carl.

Og det efter fem Aars Forlöb, efter fem lange Aars Forlöb, hvori jeg ikke engang har vidſt om du var til.

Möller.

Carl, lader os nyde det nærværende uden bitter Erindring om det Forbigangne, uden Klager uden Bebrejdelſer mod Forſynet; Gud veed, maaſkee er hvert Öjeblik det ſidſte.

Carl.

Altsaa efter fem Aars Forlöb har jeg dig da nu igjen. Möller, der var en Tid i vort Liv, da vi ikke ventede at skulle være fra hverandre i fem Dage; min Gud hvor den Tid er gaaet langsomt.

Möller.

Rolig Carl, vi have fundet hverandre.

Carl.

Har du længtes noget efter mig, Möller, har du?

Möller.

Jeg er aldrig gaaet ud af mit Kammer, aldrig kommet hjem, aldrig seet noget smukt, uden jeg har tænkt: gid Carl var her.

Carl (grædende).

Har du Möller? har du?

Möller (törrer hans Öjne).

Naa, min lille Sværmer, nu bort med disse Taarer.

Carl.

De vanære mig ikke.

Möller.

Nej, det gjöre de heller ikke.

Carl.

Oh! saa lad dem flyde, de lindre mit Hjerte.

Möller.

Græd Carl, græd, det vilde være Synd at forbyde dig dette Sværmerie. Taarer vanhellige aldrig vore Hjerter; ulykkelige de, der ikke kunne

græde. Ogſaa mig böd Skjæbnen at fælde Taarer; (ſukker) men ak, de vare bittre.

Carl.

Kom, lader os ſidde ned, det er ſaa længe ſiden vi ſad ſaaledes. (Begge ſætte ſig.)

Carl.

Ikke ſandt, Möller, det er længe ſiden?

Möller.

Alt for længe.

Carl (kaſter ſig grædende i Möllers Arme).

Möller.

Nu atter Taarer?

Carl.

Bebrejd mig dem ikke, det er mit Hjerte der fælder diſſe Taarer, og du veed hvilket Indtryk Glæden altid har gjort paa mig.

Möller.

Det veed jeg. Du græd da du kom til Verden, og du vil viſt ogſaa græde, naar du ſkal forlade den.

Carl.

Det er ogſaa kuns mit Udvortes der er voxet, mit Indvortes er endnu Barnets. Men ſiig mig nu, hvordan har du levet i al den lange Tid, hvad har du beſtilt, hvor har du været? Oh jeg önſkede du kunde ſige mig hver en Tanke du har havt ſiden vi ſaae hverandre ſidſt; hvert et gladt, hvert et bedröveligt Öjeblik, at jeg kunde have fulgt dig paa alle dine Veje, at mit Öje ligeſaa trolig ſom mit Hjerte . . . .

Möller.

Du holder endnu ligesaa meget af mig som för, Carl! og dit Sværmerie er ogsaa det samme som för.

Carl.

Venskab uden Sværmerie er som en Roman uden Kjerlighed. — Men nu dit Levnetslöb.

Möller.

Jeg var her i Huset, som du veed, til mit tyvende Aar, vi bleve Studentere paa een Dag, og nu faldt det mig ind, om det ogsaa var Ret at jeg her levede saa at sige af din Faders Naade; nej Carl, det er ikke Ret. Du skal æde Dit Bröd i dit Ansigtes Sveed, tænkte jeg. Denne Tanke indgav mig Stolthed, denne Stolthed Mod, og dette Mod Lyst til selv at erhverve; med dette Forsæt drog jeg ud i Verden, uden at kjende andre Mennesker end mig selv; med dette Forsæt forlod jeg dine Forældre, dig, og — Emilie . . . .

Carl.

Og alt dette kunde du saa rolig?

Möller.

Saa rolig? — og det spörger Carl mig om. Gud veed hvor rolig jeg gjorde det.

Carl.

Videre Möller, videre.

Möller.

Jeg lejede mig ſtrax et Tagkammer hos en fattig Skoemager, tog mig en Condition i en Skole, og har nu levet af den i alle de fem Aar.

Carl.

Uden en eneſte Gang at komme hos mig. Jeg ſætter, at du endogſaa havde Ret deri, at du ikke vilde være i Huſet hos min Fader og tage Brödet af ham, burde du derfore ogſaa ophæve al Omgang med mig? Ni Uger i Træk kom jeg daglig hos dig, og altid ſagde man mig du var ude, endſkjönt jeg meget godt vidſte, at det var ikke ſaa; Möller, var det Ret?

Möller.

Det var den ſtrængeſte Retfærdighed mod mig ſelv, fordi jeg ikke vilde at Folk ſkulde ſige du underſtöttede mig.

Carl.

Og burde da Venner, Venner ſom Anton og Carl, ſkilles fra hverandre af Frygt for hvad diſſe elendige Menneſker ſladdre?

Möller.

Endogſaa Skinnet maa man ſöge at undgaae, og ikke engang Uslingens Foragt bör være os ligegyldig.

Carl.

Ak, Möller, denne Stolthed var for ſtreng, den rövede mig en Ven, ſom jeg hvert Öjeblik

i mit Liv har maattet ſavne, og ikke alene jeg, men endogſaa Emilie . . . .

Möller.

Jeg beder dig Carl, ikke et Ord om Emilie.

Carl.

Og hvorfor ikke? frygter du Kjerlighed?

Möller.

Jeg frygter for den.

Carl.

Nu vel da, jeg tier.

Möller.

Det er tungt at man ikke maa höre det, man ſaa gjerne vilde höre.

Carl.

Og det er tungt at Venner ikke kan ſige hverandre det ſom de ſaa gjerne ville; forſtaaer du mig?

Möller.

Nej.

Carl.

Ikke?

Möller.

Du ſiger jo intet.

Carl

Og veed du da ikke, at der gives Öjeblikke i Livet, hvor man ſiger meeſt, naar man taler mindſt?

Möller.

Jeg troede ikke vore Hjerter behövede disse tause Öjeblikke.

Carl.

Delicatesse — Frygt for at fornærme . . .

Möller.

Saa kjender du mig ikke.

Carl;

Det er ogsaa just det jeg frygter for.

Möller.

Kjendte du mig, da jeg var her?

Carl.

Ja, hver en Krog i dit Hjerte.

Möller.

Jeg har ikke forandret mig siden.

Carl.

Oh, Möller, saa tör jeg da tale til dig, saadan som for fem Aar siden?

Möller.

Det tör du.

Carl.

Jeg har hört . . . ja, jeg har — rigtig hört . . .

Möller.

Naa, hvad har du da hört?

Carl.

Aa — nej, jeg har intet hört.

Möller.

Carl, nu taler du ikke ſom for fem-Aar ſiden.

Carl.

Jeg har hört, at du — at du ſkulde være fattig, meget fattig, at du ikke havde andet at ſpiſe end tört Bröd, at du ikke drak andet end Vand. Gud, Möller, er det ſaa?

Möller.

Gode Carl, og det har gjort dig ondt, ikke ſandt? Det var Svaghed; mener du ikke, at jeg der levede ligeſaa lykkelig, ligeſaa rolig, ſom om jeg havde været rig.

Carl.

Oh Möller, du misforſtod mig. Jeg kjendte dig for vel til at troe, at du var en af diſſe lave Sjæle, der tænker hvergang de ſee en ſmuk Karet, gid denne var min; men den Riges Formue nægter aldrig hans Hjerte den Glæde at gjöre vel, den ſalige Fryd at aftörre ſine ulykkelige Medmenneſkers Taarer, og denne Glæde har du maattet ſavne; du har viſt ofte med det varmeſte Hjerte maattet gaae forbi en Fattig, der bad dig om Almiſſe, uden at kunne give ham andet end et Suk, og hvad det koſter et Hjerte ſom dit, det veed jeg.

Möller.

Hvorfor nægte det. Ja Carl, jeg tilſtaaer dig, det er ofte gaaet mig ſaaledes, meget ofte.

Carl.

Oh, Möller, hvor er nu den gamle tillidsfulde Fortroelighed, der gjorde os saa udsigelig lykkelige, der aabnede hver en Vraae i vore Hjerter, og der aldrig lod os nære en Tanke uden at dele den. Da tyede du til denne Barm, naar dit Hjerte trængte til Tröst og Deeltagelse, da tyede du til min Pung naar du manglede, og jeg troer, at begge stedse vare aabne for dig. Nen nu, stolte Möller, jeg troer du hellere vilde sulte ihjel, end komme til mig, naar du trængte. Saaledes kan Tiden da forandre Menneskет.

Möller.

Og saaledes kan Menneskет nytte Tiden. I Stedet for at forskaffe hverandre glade Öjeblikke ved at erindre de forbigangne nydte Glæder, saa gjer du Bebrejdelser. Carl, nyd hvad du har, du veed ikke hvad der kommer; og nu far vel.

Carl.

Og nu far vel? Möller! vil du beröve mig en Ven i det Öjeblik du gav mig ham? kunde du det?

Möller.

Klokken er sikkert mange, og jeg skal i Condition?

Carl.

Og du kan ikke forſömme den een Gang for min Skyld?

Möller.

Hvorledes? du fordrer at jeg ſkulde overtræde min Pligt, bryde det Löfte jeg engang har gjort; jeg vil troe, at jeg ikke har forſtaaet dig. Hvad er Klokken? (rejſer ſig op.)

Carl.

Du har ikke et Törklæde om din Hals engang, og jeg ſkulde kunne trække et Gulduhr op uden at rödme. — Jeg havde ventet mere Skaanſel.

Möller.

Det er jo Skjæbnens, ikke din Skyld. Lad mig ſee, om det endnu er dit gamle lille Uhr, du havde ſom Barn?

Carl (tager Uhret op).

Huſker du Möller, huſker du? dette Uhr laae altid imellem os, naar vi ſad og gjorde Stiil, det var det vi ſaa længſelfulde ſaae paa, naar Klokken var fire, da fik vi Frihed; det var det, der beſtemmede hvor længe vi maatte være ude i Markerne; Oh, Möller! dette Uhr har i din Fraværelſe forſkaffet mig mange glade Timer, jeg har en heel Dag igjennem kunnet ſidde uden at beſtille andet end ſee paa dette Uhr, og altid er jeg blevet ſaa glad, ſaa rolig ved at ſee paa det. (græder.)

Möller.

Du græder, Carl, oh næsten maatte jeg misunde dig disse Taarer; jeg kan ikke græde mere; ligesom Solen borttörrer Dugdraaberne af Rosen, saaledes have ogsaa Længsel, Sorg og Kjerlighed borttörret Taarerne af mine Öjne, og jeg föler hvor tröstende det maatte være at græde, uden selv at kunne forskaffe mig denne Tröst. Men troe, at jeg derfor ikke föler mindre; jeg erindrer ogsaa meget vel, alt for vel disse blide Barndoms Dage, der var den eneste Tid i mit Liv, hvori jeg har været lykkelig. See der, der paa Bordet staaer endnu vore Navne, dem skar vi ud Aftenen förend vi skulde op til Examen. Husker du, Carl, hvor vi da rystede, hvor vi da vare bange?

Carl.

Ja, og saa den följende Morgen, saa gik vi Haand i Haand ned af Kannikestrædet, op af Steentrappen paa Studiigaarden, vi kom ind paa Auditorium, og nu traadte Professoren frem. Jeg var överst, jeg fik et Spörgsmaal, som jeg ikke kunde besvare, med klapprende Hjerte og Sveden paa Panden vendte jeg Hovedet om til dig, saae saa ængstlig paa dig, og min Angst forsvandt, thi i dit Öje læste jeg ingen Bebrejdelse, men rolig tröstende Deeltagelse. Oh! Möller, saadant et Öjekast i Nöden af en Ven glemmer man aldrig. Jeg var Greve, rig og smuk, nok til at opvække Misundelse. De andre Studentere loe og gjorde

Nar af mig, men jo mere de loe, jo mere de ſpottede, desmere følte jeg dit Værd og min egen Lykke at have fundet ſaadan en Ven.

Möller.

Lad mig nu gaae, Carl! Mindet om det ſvundne Lykkelige gjör os kuns det Nærværende dobbelt bittert, og mit Hjerte taaler ikke denne Erindring. Dette Kammer, dette Bord, hver en Krog i denne Stue minder mig om ſaa mange uſkyldige Glæder, der kun ere Barndommen egne. Det var her vi om Aftenen ſad og ſladdrede et Par Timers Tid, inden vi gik til Sengs; det var her paa dette Kammer at jeg förſte Gang ſaae dig, förſte Gang ſaae min Ven, förſte Gang ſaae et godt, dydigt Menneſke; det var her at Emilie .... (falder ham om Halſen.) Lev vel, Carl, lev evig vel! Gud veed om vi oftere ſkulde ſee hverandre her, men hiſſet, Carl! hiſſet ſamles vi, for aldrig mere at ſkilles. Hils Emilie, ſiig hende at jeg lever, at jeg elſker, at jeg er ulykkelig — dog nej, ſiig hende intet — far evig vel — Gud være med dig.

(gaaer, men möder Emilie.)

Emilie (ſtyrter ſig i hans Arme).

Evige Gud! Möller! min Anton!

Möller.

Emilie! (Stum Omfavnelſe.)

Fierde Act.

Möllers Værelſe. Vertinden gaaer og pudsler om i hans Stue.

Förſte Scene.

Vertinden (alene).

Han plejer ikke at blive ſaa længe ude, jeg kan aldrig begribe hvor han er henne. Klokken er alt mange, Gud forbyde han ſkulde være kommet noget til; dog, hvad ſkulde det være? Han er jo forſigtig, gaaer ingen ſlette Steder ind, kommer aldrig til nogen, ſkjötter ſig ſelv; men maa heller ikke gjöre ſig ſaa ſtore Betænkeligheder ved ſaa ſmaa Ting; maaſkee er han gaaet lidt uden for Porten, Vejret er godt, Solen ſkinner klart, den har lokket ham ud; ah! der er han.

Anden Scene.

Vertinden. Möller.

Vertinden.

Naa Gud ſkee Lov jeg nu har Dem igjen, jeg var i ſaadan en Angſt for Dem?

Möller (leer bittert).

I Angſt? for mig?

Vertinden.

Ih ja, Gud bevare os, er det saa besynderligt?

Möller.

Besynderligt? nej, vist er det ikke besynderligt.

Vertinden.

De er vred, Herr Möller.

Möller.

Vred, naar saa hun mig vred?

Vertinden.

Sandt nok, i al den Tid De har boet hos os, har jeg aldrig seet Dem vred; men, Gud bedre det, heller aldrig glad.

Möller leende bittert).

He he he, glad, jeg glad?

Vertinden.

For Guds Skyld, Herr Möller, lee ikke saaledes, De seer jo ud, som De havde gjort en Ulykke.

Möller.

En Ulykke? Kone! hvad er det du siger?

Vertinden.

Nej, aldrig har jeg seet Dem för saaledes, og gid at dette blev sidste Gang.

Möller.

Sidste Gang! Gode Gud!

Vertinden.

Men hvad fattes Dem dog?

Möller.

Intet, gaae, lad mig være eene.

Vertinden.

Aa nej, det vilde jeg saa nödig.

Möller.

Er hun bange?

Vertinden.

Ja, meget.

Möller.

For hvem?

Vertinden.

For Dem.

Möller.

For mig? nej virkelig?

Vertinden.

De seer saa vildt paa mig, saaledes har De aldrig seet för.

Möller.

Vildt? Frygt kun ikke, hun kjender mig jo?

Vertinden.

Dersom jeg ikke gjorde det, turde jeg heller ikke gaae. (gaaer.)

Tredie Scene.

Möller (allene).

Hvad nu? — hvorhen? — rejſe, — og til hvem da? det veed jeg ikke; blot rejſe, jo för jo hellere, jo længere jo bedre. Jeg ſkulde blive her, i denne Gade, i denne Bye? — Jeg? her, hvor hvert et Anſigt vilde være mig et Minde om min Bröde, hvert et Menneſke jeg ſaae paa, vilde erindre mig om, at jeg eengang i mit Liv kunde have glemt mig ſelv. Svage, elendige Barn, der ſank du da med alle dine Grundſætninger, med al din Faſthed, med al din Stolthed, der laae du da, ſom een af diſſe Hverdags usle Skabninger, i en Piges Arme, indſuede Vellyſtens ſöde Gift, glemte Gud, dig ſelv og dine Pligter, trykkede hende op til dit Bryſt og kyſſede hende. Himmelens Hævn over mig Foragtelige — jeg kyſſede Emilie. Ak, maaſkee vil dette Kys blive hendes Grav. — Og endnu er du her? — bort — bort herfra — og hvorfor? — man kan jo dog ikke undflye ſig ſelv. — Men man kan undflye de Steder, der minde os om at vi have været Menneſker; — altſaa bort. (tager en Bog paa Bordet.) Jeg har intet at tage med mig, ſlet intet, og dog har jeg ſaa meget. Oh! her i denne Bog ligger den Roſe, jeg fik af Emilie Aftenen förend jeg rejſte, den ſkal jeg ſtedſe bære hos mig, og den ſkal aldrig komme fra mig, endogſaa i Graven ſkal den föl-

ge mig, hvor jeg da vil hvile blödt og roligt. Dog — hvad trænger Hjertet til diſſe Sandſebilleder, bort med dem. (river Roſen i Stykker.) Ak! Emilie, ſaaledes ſkulle alle Roſer engang visne.

Fjerde Scene.

Möller. Vertinden.

Vertinden.

Her er jeg igjen, jeg turde ikke lade Dem være eene.

Möller.

Saae jeg da virkelig ſaa frygtelig ud?

Vertinden.

Deres Öjne rullede ſaa ſkrækkeligt, Deres Stemme var ſaa haard, ſaa bydende, Deres . . .

Möller.

Naa, ſaa ſlemt var det vel heller ikke. Dog nok herom. See der Moder, der er fem Rigsdaler.

Vertinden.

Fem Rigsdaler, og hvad ſkal jeg med dem?

Möller.

Maaneden er jo ude — og — det er min Huusleje.

Vertinden.

Deres Huusleje er ikke meere end otte Mark.

Möller.

Tag dem nu, hvo veed, maaſkee er det ſidſte Gang at diſſe Hænder række hende Penge.

Vertinden.

Gud forbyde det!

Möller.

Maaſkee bliver jeg her ikke.

Vertinden.

Blive, hvorfor ſkulde De ikke blive?

Möller.

Maaſkee kom jeg til at rejſe.

Vertinden.

Rejſe?

Möller.

Det var jo dog muligt.

Vertinden.

Muligt? — nej, Hr. Möller, det kan ikke være muligt.

Möller.

Men om det nu var ſaa, om jeg virkelig ſkulde rejſe, og det i Dag?

Vertinden.

Saae jeg end Vognen holde for Dören, jeg troede det ikke.

Möller.

Da er det dog ſaa; om en Time rejſer jeg.

Vertinden.

Det kan aldrig være Deres Alvor.

Möller.

Jeg ſynes dog ikke jeg plejer at ſpöge.

Vertinden.

Min Gud, hvo ſkulde have ſagt mig det for en Time ſiden; naa! Menneſkene vide da ikke om Morgenen, hvad der ſkal hændes Dem om Aftenen. Herre Gud! naar min Mand og min lille Carl faaer det at vide, jeg troer de vil græde ſig ihjel. De ſkulde heller ikke rejſe ſaaledes fra os.

Möller.

Kjender hun mig?

Vertinden.

Dem? Ja det veed den ſöde Gud jeg gjör.

Möller.

Saa veed hun ogſaa at jeg ikke rejſer uden jeg er nödt dertil, og fordi jeg kommer herfra, ſkal jeg viſt ikke glemme dem.

Vertinden.

Fy Hr. Möller, fy, det havde jeg aldrig ventet mig af Dem. Jeg holdt af Dem fordi De var et godt, ærligt, retſkaffent Menneſke; men ikke fordi De underſtöttede os, ikke fordi De gav os Penge — og derſom . . . .

Möller.

Saa vreed?

Vertinden.

Og derſom jeg vidſte De havde meent det, ſom De ſagde det, om jeg ſaa ſkulde ſælge mig

ſelv og mine Börn, ſkulde jeg betale Dem hver en Skilling De havde givet os.

Möller.

Men ſkal da eet eneſte ubeſindigt Ord . . .

Vertinden.

Ubeſindigt, nej Hr. Möller, De taler ikke ubeſindigt.

Möller.

Kone! — den ſidſte Dag vi ere ſamlede, ſkal den da gaae ſaaledes bort?

Vertinden.

Sidſte Dag. Ak! jeg havde för ventet min Död. Men De ſkulde heller ikke rejſe fra os. I fem Aar har De boet her, De har omgaaedes os, ſom vi kunde være Deres Forældre, og vi have elſket Dem, ſom vor Sön. Naar vi trængde, tyede vi til Dem, vi fik Hjelp, og takkede Gud, der havde ſendt os denne Skytsengel. Mangen Aften, naar vi hungrige gik til Engs, og ikke vidſte hvor vi den følgende Dag ſkulde faae noget at ſpiſe, tröſtede Carl os altid: Möller er her endnu, ſagde han, og ſaa ville vi aldrig lide Mangel. Möller var vor eneſte Tröſt, vort eneſte Haab, og dette Haab — Betænk Dem. (gaaer.)

Femte Scene.

Möller (allene).

Og dette Haab? — burde jeg ikke beröve dem. Nej — men blive kan jeg heller ikke, —

det er mig umueligt; altsaa rejse, og hvad jeg paa ethvert andet Sted fortjener, kan jeg sende Dem, — ja, det vil jeg, og det skal jeg. — Og nu farvel. — Farvel hver en Krog i denne Stue; Ak! det er tungt at sige Farvel til det Sted, der har været Vidne til vor Kummer, der som en Ven har deelt vore Sorger og vore Glæder, det er meget tungt.

Sjette Scene.

Möller. Carl.

Carl.

Din Vertinde fortæller mig at du vil rejse, er det sandt?

Möller.

Jo, — jeg stod just nu og tog Afskeed med mit Kammer, der i fem Aar har været den eeneste, ved hvis Barm jeg kunde udöse mine Klager.

Carl.

Da har du saamænd ogsaa havt Rum nok; dog, her er ikke Tid til at spöge. Hvorfor vil du rejse, og hvorhen vil du rejse.

Möller.

Hvorhen? veed jeg ikke.

Carl.

Du gjör ikke Ret i at rejse.

Möller.

Saa — og hvorfor?

Carl.

Fordi du derved unddrager diſſe Folk den Hjelp, de ſaa höjligen trænge til.

Möller.

Og du kunde troe om mig, at jeg vilde forlade dem, naar jeg ikke ſaae Mulighed i at hjelpe dem. Jeg kan jo ſende dem det jeg ellers ſelv gav dem.

Carl.

Og, om du nu intet fortjente, ſom du kunde ſende dem?

Möller.

Jeg har Kundſkaber, hvorfor ſkulde jeg da ikke kunde erhverve?

Carl.

Narren, Spradebaſſen erhverver, og ſtaaer aldrig Fare for at komme til at ſulte ihjel, men den Talentfulde tilſideſættes, og ofte ikke veed hvorfra han ſkal faae et Stykke tört Bröd. Hans Ære, hans Overbeviisning om ſit eget Værd forbyder ham at tigge, han vil ſöges, og nu omſtunder ſöger man ingen. Den anden derimod, han kan jo ſpille Kort og dandſe.

Möller.

Du dömmer ogſaa for ſlet om Menneſkene. Viſt nok gives der Folk, ſom foragte Talenter

fordi de selv ingen have, men saavidt er det heller ikke kommet endnu, at de ganske tilsidesættes og miskjendes.

Carl.

Gid Erfaring aldrig maae lære dig det Modsatte.

Möller.

Det vil den neppe.

Carl.

Du har store Tanker om Menneskene.

Möller.

Du tager fejl, jeg har dem om mig selv.

Carl.

Men jeg sætter, at du maatte vandre Verden rundt, uden at erhverve noget, eller at du kom paa Steder, hvorfra du intet kunde sende — det var jo dog muligt — vilde du da udsætte Mand, Kone og Börn for at sulte ihjel?

Möller.

Carl!

Carl.

Ikke sandt, du föler, at du gjorde bedre i at blive?

Möller.

O tie, Carl, tie.

Carl.

Jeg vil ikke tale om, at du skulde blive for min Skyld; den Tid er nu ikke mere.

Möller.

Ak, nej, den Tid er ikke mere, den kan ikke være mere. Man er kuns engang atten Aar, kuns engang lykkelig.

Carl.

I den Tid gjorde enhver ubetydelig Ting saa stort et Indtryk paa os, vore Sjæle hentrylledes i saa ömt, i saa saligt Sværmerie, ved tidlig om Morgenen at höre Landsbyeklokkerne ringe, at höre Hyrdedrengene paa deres spæde Flöite besynge Landlivets uskyldige Glæder, at see den opgaaende Soel svæve ud fra Eegeskoven og give enhver Plante nyt Liv; vi fældede Taarer som Rousseau, blot ved at see et af de Grantræer, under hvis Skygge vi i vor Barndom havde spöget, vi önskede, kun altid at være samlede, og — kjendte ingen anden Glæde end den. Ak, salige bortsvundne Dage, hvis Minde endogsaa i vor sidste Stund vil bringe os til at smile.

Möller.

Sværmerie!

Carl.

Men, lykkeligt Sværmerie, hvorved man ingen andre skader, og selv hendysses i glade, rolige Drömme.

Möller.

Ak ja, kuns Drömme, hvoraf man dog engang maae vaagne.

Carl.

Og, naar vare vi da lykkeligſt, nu eller da?

Möller.

Jeg veed det, man er allerlykkeligſt, naar man tænker allermindſt. Dog — hvorfor erindre mig om, at jeg engang har været Barn, at jeg engang har været lykkelig; du tænder en Ild, ſom du ikke kan ſlukke.

Carl.

Saa tilſtaae mig da, at Sværmerne ere lykkelige.

Möller.

Det vil du kunde indſee uden min Tilſtaaelſe, og nu, farvel Carl, jeg rejſer.

Carl.

Men ſiig mig dog, hvorfor?

Möller.

Fordi jeg ikke kan blive her, fordi jeg döde af Sorg om jeg blev her, fordi jeg er ulykkelig, fordi . . . . Oh Gud! Carl, har jeg da ikke ſagt dig nok?

Carl.

Alt for meget, og dog ikke nok. Betænk hvilken Tröſt du vilde forſkaffe Emilie, ved at blive.

Möller.

Tröſt? — jeg ſkulde kunne tröſte Emilie? Carl, du forvilder mig — jeg er ſvag.

Carl.

Naar Roſerne i hendes Kinder blegne, naar hendes Öjnes Ild udſlukkes, og hun endelig hentæret af Længſel og Kjerlighed döer — Anton, Anton! hvo er da hendes Morder? Faderen grämmer ſig, Moderen gaaer i Graven af Sorg, og Broderen anklager Skjæbnen, fordi han ikke vil anklage ſin Ven.

Möller.

Nu vel, ſaa bliver jeg da, om jeg end ſkulde döe i denne Stund.

Carl.

Oh! lad mig ile at bringe Emilie denne Tröſt.

Möller.

Hun vidſte jo ikke at jeg vilde rejſe?

Carl.

Nej, det vidſte hun ikke, og hun vidſte heller ikke at du opholdt dig her i denne Bye, og jeg har ogſaa hidindtil ſögt at ſkjule det for hende; endnu i dette Öjeblik veed hun det ikke.

Möller.

Og du har ikke fortalt hende det?

Carl.

Vi have aldrig talt om Dig, förend i Dag.

Möller.

Og hvorfor juſt i Dag?

Carl.

Fordi Emilie ſkulde giftes.

Möller.

Giftes? Carl!

Carl.

Ja skulde, men ikke skal. En rig Mend friede til hende, min Fader vilde tvinge hende, og i den Anledning kom hun ind til mig, fortalte mig at hun elskede dig, og besvor mig ved alt, hvad der var helligt, at hun engang endnu fik dig at see.

Möller.

Hvo var denne rige Mand?

Carl.

Det vil jeg ikke sige dig, du vilde kuns hade ham, og han fortjener intet Had.

Möller.

Du tager Fejl, Carl! jeg vilde agte ham, jeg vilde beundre ham; den der vover at elske Emilie, kan ingen slet Mand være.

Syvende Scene.

Möller; Carl. Vertinden.

Vertinden.

Her er et Menneske, der begjerer at tale med Dem.

Möller.

Hvo er det?

Vertinden.

Det vil han ikke ſige; formodentlig maa han være fornem, thi han kom kjörende hertil i en Herſkabs Vogn, havde to Tjenere bag paa, og ſaae rigtig nok ud, ſom han enten var Greve eller Baron. Han har Topper i Heſtene.

Möller.

Og han vilde ikke ſige hvad han heed?

Vertinden.

Nej.

Möller.

Jeg er ikke hjemme.

Carl.

Fy Möller, maaſkee er det en Mand, der trænger til dig, og hvad kan han gjöre ved at han er fornem og rig. Ethvert Menneſke, ſom vi kunne gjöre en Tjeneſte, bör være os velkommen, og hvo vilde hade en Mand, fordi han var Greve. Farvel Möller, du veed, hvo der venter mig.

Möller.

Gaae, ſkynd dig; men i Aften kommer du jo til mig?

Carl.

Derſom du kuns ikke er ude, og Folk kunne jo ogſaa ſige at jeg underſtöttede dig.

Möller.

Naa, Carl, det var ikke venſkabeligt;

Carl.

I Aften, Möller, i Aften. (gaaer.)

Ottende Scene.

Möller. Vertinden.

Möller.

Staaer den Fremmede her uden for?

Vertinden.

Han holder ude paa Gaden i ſin Vogn.

Möller.

Gaae ned og beed ham komme op.

Vertinden.

Der er han allerede. (gaaer.)

Niende Scene.

Glaismodt. Möller.

Glaismodt.

Formodentlig vil De falde i Forundring over, at et Menneſke, ſom De vel aldrig har ſeet för, kommer ſaaledes ind og jager deres Fremmede til Dörs. Dog, naar De kjender mig, venter jeg Tilgivelſe.

Möller.

Tör jeg ſpörge om Deres Navn?

Glaismodt.

Mit Navn er Glaismodt.

Möller (forundret).

Grev Glaismodt?

Glaismodt.

Maaſkee De kjender mig?

Möller.

Nej, jeg veed aldrig at have seet Dem för, men jeg har stedse hört tale om Grev Glaismodt med en Agtelse, som gjör at jeg maae ansee dette Besög som en stor Ære for mig.

Glaismodt.

Jeg havde aldrig ventet at jeg skulde have hört nogen Compliment af Hr. Möller.

Möller.

Og det skulde virkelig gjöre mig meget ondt for Dem, om det kuns var en Compliment; jeg troede det var Sandhed hvad jeg sagde.

Glaismodt.

Ikke saa streng; jeg kommer for at udbede mig en Tjeneste af Dem, men jeg kan snart tabe Modet paa den Maade.

Möller.

En Tjeneste? af mig?

Glaismodt.

Af Dem, og det en stor Tjeneste. De kan rædde et Menneskes Liv.

Möller.

Jeg, Hr. Greve? De spöger.

Glaismodt.

I den Alder plejer man sjelden at spöge, og allermindst angaaende saa vigtige Ting; jeg siger Dem endnu engang: De kan rædde et Menneskes Liv.

Möller.

Men saa for Guds Skyld, tael dog.

Glaismodt.

Strax. Lov mig først at De vil.

Möller.

Et forunderligt Spörgsmaal, Hr. Greve.

Glaismodt.

Sagen iler, altsaa kuns ja eller nej.

Möller.

Ja.

Glaismodt.

Endogsaa naar indgroede Fordomme skulde hæves, endogsaa naar en falsk Ære, som De dog imidlertid kalder Ære, skulde opofres — endogsaa da?

Möller.

Jeg synes . . .

Glaismodt.

De synes vel, at jeg taler for frit, og maaskee har e D endogsaa Ret. Men jeg taler, som en Mand paa syrgetyve Aar kan tale til et Menneske paa fem og tyve, og jeg troede ikke, De vilde blive vreed paa mig derfor.

Möller.

Aabenhiertighed er en Dyd.

Glaismodt.

Jeg troer at besidde denne Dyd; den Dydige kan ikke fejle; — altsaa . . .

Möller.

Altſaa, til Sagen.

Glaismodt.

Rigtig. De elſker Emilie Hartner, og hun, oh! Möller, hun elſker Dem dobbelt. Naa, hvorfor ſaa röd, er det Skam at elſke?

Möller.

Det kunde det aldrig blive. Men jeg undrer mig kuns over, at . . .

Glaismodt.

At jeg veed det, vil De ſige. Det er ikke ſaa beſynderligt. Jeg ſaae Emilie, hvo kan det, uden at elſke? jeg begjærede hende af hendes Fader, fik ja, og nu i Eftermiddag, da jeg af hende ſelv ſkulde höre dette Ja, der for evig vilde have gjort mig lykkelig, kalder hendes Broder mig op paa ſit Kammer, fortæller mig, at De elſker Emilie, og at Emilie elſker Dem, at Faderen imod hendes Villie havde givet mig ja, og at hun för vilde döe end bedrage Dem.

Möller.

I hvert et Træk, i hvert et Ord gjenkjender jeg den ſtandhaftige, den urokkelige Emilie.

Glaismodt.

Ufortövet ilede jeg til Greven, ſagde ham Aarſagen, hvorfor jeg ikke kunde ægte hans Datter, og ſkyndte mig herop til Dem, for at gjöre Dem et Forſlag, ſom Frygt for at fornærme Deres Delicateſſe dog holder mig tilbage fra.

Möller.

Er det et Forslag, hvorved De kan gavne, vil Greven sikkert ikke ophæve dette, af Frygt for min Delikatesse; saa svag en Mand kunde Grev Glaismodt neppe blive.

Glaismodt.

De har Ret, jeg vil heller ikke frygte, om jeg endogsaa skulde blive miskjendt, saa vil min redelige Hensigt, den visse Overbeviisning om, at jeg handlede kuns saa, for at gjöre vel, fuldkommen erstatte mig Miskiendelsen af et Menneske, der ikke kjendte mig.

Möller.

Det er sandt, den Dydige frygter ingen Miskjendelse, han kjender sig selv, og har nok.

Glaismodt.

De giver mig Mod. Möller, Deres Haand.

Möller (rækker ham Haanden).

Glaismodt.

Jeg holder meget af Dem, og jeg har ogsaa Aarsag dertil. I fem Aar har De understöttet denne fattige Familie, De har forladt alt hvad De havde kjert i Livet, fordi De ansaae det for Derer Pligt, endogsaa Emilie . . .

Möller.

Jeg beder Dem, Hr. Greve . . .

Glaismodt.

De har lovet, at ville höre mig — og — jeg tager Dem paa Deres Ord. Emilie elſker Dem, elſker Dem höjere end maaſkee endnu nogen Pige har elſket, hun kan ikke blive lykkelig uden ved Dem, De ikke uden ved hende. Stolthed forbyder Dem at ægte hende, De er fattig. Möller, jeg er rig, har 12000 Rdlr. aarlig at fortære, er den eneſte der er tilbage af Familien, har ingen Arvinger, — og vilde ſaa gjerne gjöre Dem dertil. Strax deler jeg min Formue med Dem, De faaer 6000 Rdlr. aarlig at leve af, og efter min Död alt hvad jeg ejer. (Pauce.)

De tier? har mit Tilbud fornærmet Dem? har jeg krænket Deres Følelſer om Ære? — er De vreed? Dog nej, en god Villie kan aldrig fornærme et godt Hjerte, og jeg indſeer ikke, at det nogenſinde kunde blive en Fornedrelſe for Dem, at ſættes i en Virkekreds, hvor De kan gavne ſaa meget, ſom i denne; eller vilde De maaſkee hellere ſkylde en blind Skjebne Deres Lykke, end mig?

Möller.

Glaismodt, jeg kan ikke.

Glaismodt.

Tænk Dem, hvor mangen faderlöſt Barn De kan opdrage, hvor mangen fattig kummerfuld Olding De kan forſkaffe blide, rolige Dage, hvor

mangen Enke, der hungrig ſidder hjemme med mange Börn, uden at vide hvor hun ſkal tage Bröd fra til dem, De kan give dette Bröd; kort, hvor uudſigelig mange Menneſkers Kaar De ved Deres Formue kan forbedre, — Emilies tabte Rolighed vil De give hende tilbage, mig vil de gjöre glad og Dem ſelv lykkelig.

Möller.

Nej, Glaismodt, nej.

Glaismodt.

Svage, ſom lader dig ſtyre af Fordomme, thi jeg er vis paa, at Fornuften misbilliger denne urimelige Strenghed, der endogſaa er Forbrydelſe mod hele det menneſkelige Kjön; hvad, om jeg nu döde i Dag eller i Morgen, og havde indſat Dem til min eneſte Arving, kunde De da være gruſom nok at nægte en Döende ſin ſidſte Bön i ſin ſidſte Stund? Möller, kunde De?

Möller (tier).

Glaismodt.

I Guds og Emilies Navn ſpörger jeg Dem, kunde De?

Möller (rört).

Mand, Deres Godhed forſtummer mig, Taknemmelighed qvæler min Stemme — Ord vanhellige desuden vore Fölelſer, og aldrig kunne Hjerterne tale. — Denne Taare — den være min Tak. Ak! fordum havde jeg flere, endogſaa dem rövede Skjebnen mig, nu har jeg kun een; tag den,

Glaismodt, tag den förend den ruller bort, og bliver nedtrædt i Stövet.

Glaismodt (omarmer Möller).

Jeg er jo gruſommere end Deres Skjæbne, den lod Dem dog beholde een, og jeg rövede Dem den ſidſte.

Möller.

Oh! Glaismodt, at De kunde ſee i mit Hjerte.

Glaismodt.

Rolig Möller, jeg har ſelv et.

Möller.

Det være da min Talsmand.

Glaismodt.

Det ſkal det. Men kom, min Vogn holder her uden for, vi ville ſtrax kjöre hen til Hartners. Hvor vil Emilie blive glad.

Möller.

Glaismodt, Glaismodt! kuns Gud kan lönne Dem. (Begge gaae.)

Skuepladſen forandres. Det forrige Værelſe i Grev Hartners Huus.

Tiende Scene.

Emilie (allene).

Skrækkelige, rædſelfulde Minde om bortſvundne Glæder. — Anton, ak! hvorfor ſaae jeg dig? hvorfor laae jeg i dine Arme, naar jeg ikke

evig maatte blive der? Oh! at dette Öje havde lukket ſig for ſidſte Gang, at jeg ved denne Barm havde död, at jeg i diſſe Arme havde udaandet mit ſidſte Suk, og ingen havde været lykkeligſom jeg. Salige Öjeblikke, hvorfor kuns Öjeblikke, hvorfor ikke en Evighed? — Dog, det blev Menneſket beſtemt alletider at önſke; for faa Timer ſiden havde jeg kun det Önſke, at ſee ham engang förend jeg döde, nu jeg har faaet det opfyldt, önſker jeg at jeg altid maatte være hos ham. — Tak Skjæbnen, for det du har nydt, og vær rolig — rolig? — naar jeg ikke veed hvor han er, naar jeg ikke veed om han er; naar jeg ikke veed, om jeg nogenſinde oftere ſkulde faae ham at ſee; fy, Emilie, du maatte ſkamme dig, om du da kunde være rolig. — Nej diſſe Taarer ſkulle evig flyde, de ere Möllers Mindeſteen, han har ſelv oprejſt den, og kun han kan omvælte den.

Ellevte Scene.

Emilie. Grevinden.

Grevinden.

Det er nu anden Gang i Dag, jeg ſeer Dig med dette Törklæde for Öjnene; put det i din Lomme, det minder mig kun om, at du har Kummer, og denne Tanke qvæler mit Hjerte.

Emilie.

Jeg vidſte ikke at De kom.

Grevinden.

Altſaa kun naar jeg var nærværende, vilde du opfylde mine Bönner?

Emilie.

I Deres Fraværelſe kunde jeg ikke opfylde denne Bön.

Grevinden.

Man kan alt hvad man vil.

Emilie.

Her taler De viſt ganſke imod Deres egen Overbeviisning; De vil give mig Mod, men . . .

Grevinden.

Dette men . . .

Emilie.

Vil ſige, at det ikke har lykkedes Dem, og at man altſaa . . .

Grevinden.

Ikke kan alt hvad man vil. Jeg giver dig Ret heri, men indſeer endnu ikke, hvorfor du kun i min Nærværelſe kan höre op at græde.

Emilie.

For i Deres Fraværelſe er jeg altid hos mig ſelv, lever med mig ſelv og min Kummer, ſöger Lindring ved mine Taarer, og finder i det mindſte Tröſt.

Grevinden.

Oh! mit Barn, du knuſer mit Hjerte.

Emilie.

Ömme Moder, din Deeltagelse smerter.

Grevinden.

Deeltagelse lindrer.

Emilie.

Tilgiv mig — den smerter, lad mig lide ene, og jeg vil være mindre ulykkelig.

Grevinden.

Lide — ulykkelig, — Barmhjertige Gud, saa födte jeg da en Datter, kun for at gjöre hende ulykkelig, kun for at hendes Taarer evig skulle nage mit Hjerte. Oh! Emilie, du burde ogsaa skaane din Moder for disse Taarer.

Emilie.

De fordrer altsaa Forstillelse?

Grevinden.

Er den da nödvendig, for engang i dit Liv at höre op at fælde Taarer?

Emilie.

Ganske. Og hvorofte har De ikke selv sagt, naar vi læste Rousseaus Julie, — lykkelige Moder, du har et Barn, der kuns kan elske engang.

Grevinden.

Ja. Men hvad gjorde Julie? hun ofrede sig for sin Fader.

Emilie.

Jeg troede ikke min Moder fordrede Offer.

Grevinden.

Emilie!

Emilie.

Moder!

Grevinden.

Du giver Bebrejdelser, — du er saa kold, saa fremmed for din Moder. Saaledes var du ikke for fem Aar siden.

Emilie.

Gud, nej — for fem Aar siden, det var i de blidere, sorglöse Dage, da Lykken smilede til mig ved hvert et Fied, da jeg havde min Faders Agtelse, min egen Rolighed, og da det ikke var nogen Bröde at elske.

Grevinden.

Og turde da disse Dage aldrig komme igjen?

Emilie.

Aldrig, Moder! aldrig.

Grevinden.

Og hvorfor aldrig? der er jo dog Mulighed i, og hvor der er Mulighed, er ogsaa Haab.

Emilie.

Haabet bedrager; tilsidst bliver man endogsaa kjed af at haabe.

Grevinden.

Jeg skal i Dag ret alvorlig tale med din Fader om Möller; Jeg vil tilstaae ham alt, fortælle ham, at du i Dag har seet ham, beskrive

ham din Kjerlighed, og hans Fordomme maae vige for hans Hjerte.

Emilie.

Oh! min Moder . . . .

Grevinden.

Gaae Barn, gaae, der er din Fader; jeg maae være ene med ham.

Emilie (kyſſer ſin Moders Haand og gaaer).

Tolvte Scene.

Greven. Grevinden.

Greven.

Hvo var det, her nu var inde hos dig?

Grevinden.

Emilie.

Greven.

Hvorfor gik hun?

Grevinden.

Jeg bad hende derom; jeg önſkede at tale med dig allene.

Greven.

Naa ſaa, og hvad vil du da?

Grevinden.

Möller, kjære Mand!

Greven.

Möller, Möller! har du noget at give ham, for, ved Gud, jeg har ikke en Skilling; desuden

undrer jeg mig meget over, at du nu kan tænke paa Möller; om otte Dage skal jeg udbetale 20000 Rdlr., og ejer ikke 20 Sk. Kone, min Gud! hvor kan du være saa kold?

Grevinden.

Frits, aldrig saae du mig kold, naar det gjaldt et Menneskes Liv, Ære eller Rolighed.

Greven.

Og gjælder det da ikke her min Ære?

Grevinden.

Nej, det gjælder dine Fordomme, ikke din Ære. Udryd dem, og vi ville alle blive lykkelige. Sælg dine Godser, hvad behöve vi at boe paa et Slot, vi kunne boe i en Hytte. Afskaf din Equipage, vi kuune gaae. Giv dine Tjenestefolk Afskeed, vi kunne selv varte os op. Oh, Mand! ingen i Verden skal saaledes kunde passe dig, som din Kone og din Datter.

Greven.

Roman-Ideer.

Grevinden.

Men som dog kunne gjöre os lykkelige.

Greven.

Lykkelige?

Grevinden.

Rolige og lykkelige.

Greven.

Jeg vil ikke svare dig noget herpaa, jeg formoder, du selv indseer, hvor urimeligt et saadant Forslag er.

Grevinden.

Urimeligt, — nej, i ingen Henseende. Betænk hvor fri, hvor glade, hvor tilfreds vi alle kunde være. Möller blev Bonde, han ernærede sig, sin Kone, os . . .

Greven.

Kone, hvor du snakker, han er jo ikke Adel. Emilie skal ikke vanære sin Slægt.

Grevinden.

Möller er en Mand af Ære.

Greven.

Men ikke af Adel.

Grevinden.

Du har Ret, Adelsmanden er sjælden . . .

Greven.

Jeg beder dig, tael ikke ud, og har du intet andet at sige mig, saa . . .

Grevinden.

Saa önskede du vel, at jeg vilde gaae? Nej, Frits, her gjælder det din, min og vore Börns Skjæbne; et ondt Ord skræmmer mig altsaa ikke. Vil du ikke give Möller din Datter?

Greven.

Nej.

Grevinden.

Og hvo skal betale Gjælden?

Greven.

Veed jeg ikke; jeg kan laane paa Godset.

Grevinden.

Og naar nu ingen vil laane dig mere? naar alle vide at du er fattig, at hver en Stoel, hvert et Bord du har er pantſat, at du er i Gjæld overalt, hvad gjör du da? hvad ſkal der da blive af din Kone og din Datter?

Greven.

Jeg maae til Glaismodt ſtrax.

Grevinden.

Og hvad vil du ham?

Greven.

Knæle for ham, anraabe ham om Medlidenhed, paanöde ham Emilie.

Grevinden.

Fy — fælge din Datter for din Svaghed. Og Glaismodt har jo desuden ſagt dig engang, at han ikke vil have hende.

Greven.

Saa lad det gaae i Guds Navn hvordan det vil. Naar det ikke længer kan holde, faaer det at briſte. Jeg fornedrer mig ikke. Hvad? jeg ſkulde fælge mine Godſer? afſkaffe mine Jægere og Kammertjenere? fælge min Eqvipage og kjöre i Hyrekaret, at min adelige Syſter ſkulde kjöre mig forbi og naadig nikke af mig. Oh! Caroline, den Skjændſel kunde jeg aldrig overleve; hellere döe af Sult i min egen Eqvipage med Topper i Heſtene, end leve og kjöre i Hyrekaret uden Topper.

Grevinden.

Gud, Mand, hvor Forfængelighed, Stolthed, Herskesyge og Fordomme kunne nedtrykke enhver faderlig, enhver menneskelig Følelse; betænk, at du er Mand og Fader, at . . .

Greven.

Kone, ikke et Ord mere herom. Giv din Kok Ordre, i Morgen faae vi Middagsfremmede, og det siger jeg dig, saa brillant som muligt.

(vil gaae.)

Trettende Scene.

De Forrige. Carl.

Carl.

Grev Glaismodt er oppe hos mig; han önskede gjerne at tale med min Fader.

Greven.

Veed du ikke hvad han vil?

Carl.

Tilgiv mig, jeg veed det, men maae ikke sige det.

Grevinden.

Er han allene?

Carl.

Maa jeg heller ikke sige.

Greven.

Du er meget hemmelighedsfuld i Dag; men gaae, ſkynd dig, lad Greven komme.

Carl (hvidſker ſagte til ſin Moder og gaaer).

Fiortende Scene.

Greven. Grevinden.

Greven.

Det var underligt nok, om han havde betænkt ſig.

Grevinden.

Gud veed hvor du kan tale ſaaledes.

Greven.

Det var mit eneſte Önſke.

Grevinden.

Da frygter jeg aldeles ikke for, at dette Önſke ſkal blive opfyldt; Glaismodt er en ædel Mand, han kan ikke handle uden at tænke, og han tænker vel.

Greven.

Der er han, nu ville vi faae at ſee.

Femtende Scene.

De forrige. Grev Glaismodt.

Glaismodt.

Denne Gang haaber jeg, Deres Exellence, at vi ſkulle ſkilles gladere ad end ſidſt.

Greven.

Det vilde være mig kjert, om det var saa.

Glaismodt.

Det skal blive saa.

Greven.

Grev Glaismodt lover sikkert intet andet end hvad han kan holde.

Glaismodt.

Derom skal de blive overbeviist. De veed at Aarsagen, hvorfor jeg ikke kunde gifte deres Frökens Datter, var den, at hun elskede Möller. Saasnart jeg fik det at vide, ilede jeg til Möller, fortalde ham alt, tilböd ham at være min eneste Arving, og, da han tog imod Tilbudet, kjörte jeg strax herhid for at spörge Greven, om der nu ikke snart kan holdes Bryllup.

Greven.

Jeg takker dem meget Hr. Greve, men Möller er ikke Adel. Og de veed . . .

Glaismodt.

Jeg giver ham 6000 Rdlr. aarlig at fortære.

Greven.

Ja saa — saa samtykker jeg, hvad der mangler i Rangen, kan Pengene erstatte.

Grevinden (trykker Glaismodts Haand).

Gud, som seer og kjender hver en Følelse i mit Hjerte, lönne Dem, Oh! Glaismodt min sidste Bön skal blive for Dem, De veed ikke hvor lyk-

kelige De har gjort os alle. Oh! Emilie, Emilie. Det maae hun ſtrax faae at höre.

Glaismodt.

Tilſtaae mig en Bön, Deres Naade.

Grevinden.

Grev Glaismodt kan ikke ville begjere andet end hvad Grevinde Hartner jo nok kan tilſtaae ham.

Glaismodt.

Jeg vil ſikkert heller ikke misbruge denne Tilladelſe.

Grevinden.

Nu da.

Glaismodt.

Comtesſe Emilie har i Dag ſpildt mig et ſlemt Puds og — jeg kan ikke nægte, at jeg jo gjerne önſkede at gjengjelde, dog ved Gud ikke ſaa ſkrækkeligt. Kuns et lille Spög — De henter Emilie ned, fortæller hende at jeg har indſat et ungt Menneſke til min Arving, lader ſom De vil tvinge hende, og i det hun med hold Foragt ſeer hen til Dören, hvorfra Menneſket ſkal komme, lader vi Möller træde ind.

Grevinden.

Og det kalder De kuns et Spög? Emilie har lidt for meget, det vilde være Synd at hun endnu ſkulde lide mere.

Glaismodt.

Men det er jo kuns et Öjeblik; — Hun troer at hun ſkal ofres, hun troer at hun nu for evig vil

blive ulykkelig, og i det hun ængſtelig udſtræk-ker Armene mod Gud for at bede ham om Döden, kommer Möller ind, hun ſeer ham, ſynker i hans Arme, glemmer Döden, ſin Bön og beder kun om Livet.

Grevinden.

Den Overrumpling vil være behagelig — jeg vil ſtrax kalde hende ned.

Greven.

Nej, bliv Du kuns her Caroline, Dit Hjerte vilde ſikkert bringe Dig til at bryde Dit Löfte.

Grevinden.

Du har Ret, — jeg vil heller ikke ſætte mig i Friſtelſe. (ringer)

Grevinden (til Tjeneren).

Bed min Datter komme ned.

(Jan gaaer).

Grevinden.

Men hvor er Möller, Hr. Greve?

Glaismodt.

Han er oppe hos Deres Sön, og venter kuns paa at man ſkal ſkikke Bud efter ham.

Grevinden.

Stakkels Möller, jeg troer ikke Emilie ſelv kan længes mere efter ham end jeg. Han var et fattigt Barn, gik og vogtede Faarene ude paa Godſet, jeg ſaae ham der förſte Gang og kunde ſaa godt lide ham. Da han var 12 Aar gammel kom

han i vort Huus, var der i 8 Aar, blev saa Student, og siden have vi ikke seet ham; han var saa god, havde saa megen Forstand, vi holdt alle saa meget af ham — ikke sandt Frits?

Greven.

Oh! Caroline, denne uventede Glæde, har saa gandske forvirret mig — at . . .

Grevinden.

Glem ikke din Rolle, der er Emilie.

Sextende Scene.

De Forrige. Emilie.

Greven.

Naa min Datter, Skjæbnen vilde dog at Du i Dag skulde giftes. Grev Glaismodt har indsadt et ungt Menneske til sin Arving, denne Arving frier til Dig, og at jeg har givet ham Ja, vil Du snart indsee, Du veed hvorledes det staaer sig med Financerne.

Emilie.

Jeg veed, at baade min Fader og Skjæbnen har bestemt mig til at være et Offer, men at De, min Moder, at De rolig kunde höre paa deres Datters Ulykke, saavidt havde jeg aldrig troet det skulde komme.

Grevinden.

O mit Barn, fordöm ikke din Moder, hun fortjener viſt ikke at fordömmes.

Greven ringer (til Tjeneren).

Min Sön og den Fremmede ſkal komme ned.

(Tjeneren gaaer).

Greven.

Jeg tænker nok Du betænker Dig min Datter, naar Du ſeer ham, — ſom man ſiger, ſkal han være höj, ung og ſmuk, og en Pige bliver ſjelden vred paa en kjön Karl.

Emilie.

Barnlig Taknemmelighed forbyder mig at ſvare.

Glaismodt.

Hans Hjerte er ſom et Fruentimmers og hans Forſtand ſom en Mands.

Grevinden.

Han har udmærkede Talenter, er ſmuk ſom Apollo og frie ſom fordum en Schweitzer.

Emilie.

Endogſaa De, min Moder. (Hun helder Hovedet op til en Pille, og vender Ryggen mod Dören).

Syttende Scene.

De forrige. Möller. Carl.

Glaismodt (til Emilie).

Den Fremmede er kommet, værdige ham dog et Öjekaſt.

Emilie.

O Glaismodt, Glaismodt! triumpheer ikke over min Afmagt.

Greven og Grevinden (före Möller hen til Emilie).

Gode Emilie, — föj nu dine Forældre.

Emilie (ſynker i hans Arme).

Gud — Möller. — min Fader.

(Stum Omfavnelſe. Efter en Pauce).

Emilie (kyſſer ſin Faders Haand).

Greven.

O min Datter, denne Tak nedtrykker mig dybt — jeg fortjente Din Forbandelſe, og — Du viſer mig Kjærtegn — Tak Glaismodt, det var ham, ſom indſatte Möller til ſin Arving, ſom friede for ham, ſom förte ham herhid, og, ſom Du altſaa nu kan takke for at Du hviler i Möllers Arme.

Emilie (til Glaismodt).

Gud — vor Lykke og Deres eget Hjerte vorde Deres Lön. — Gid De blive ſaa lykkelig ſom De fortjener.

Glaismodt.

Emilies Lykke er min.

Möller (kyſſer Emilie).

Saa ville vi ſtræbe at gjöre Dem lykkelig.

Greven (lægger Deres Hænder ſammen).

Lever evig vel, Börn, glemmer aldrig Dyden, glemmer aldrig Glaismodt. Uden Dyden ingen Lykke, og uden Taknemmelighed ingen Dyd.

Grevinden (omfavner ſin Mand og ſine Börn).

En Moder kan kun föle, hendes Velſignelſer kunne ikke udtrykkes.

Carl (rækker Emilie den ene og Möller den anden Haand).

Oh! min Söſter, Du faaer en Mand, ſom jeg havde en Ven.

Glaismodt (ſtrækker ſine Arme mod Himlen).

Gud gjöre hvert Minut i Deres Liv ſaa rigt paa Fryd ſom dette.

(Dækket falder langſomt).